

JELENTÉS
A BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK
IGAZGATÓSÁG
2004. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Tartalomjegyzék

1. Személyi állomány	3
2. Területi adatok	4
2.1. Védett és védelemre tervezett területek.....	4
Védelemre felterjesztett területek.....	5
Védelemre tervezett területek.....	5
NATURA 2000 területek.....	5
2.2. Saját vagyonkezelésű területek.....	6
2.3. Terület nélküli értékek.....	7
Források.....	7
Barlangok.....	8
Víznyelők.....	8
3. Kutatás és monitorozás	8
3.1. Kutatás.....	8
3.2. Monitorozás.....	10
4. Kezelési tevékenység	14
4.1. Kezelési tervek.....	14
4.2. Élőhely fenntartás.....	15
4.3. Élőhely rehabilitáció.....	18
4.4. Fajvédelem.....	19
4.5. Saját állatállomány.....	21
Tihany.....	22
Káli-medence (Salföldi Major, Kornyi-tavi telep).....	22
Kápolnapuszta, Bivalyrezervátum:.....	22
4.6. Vadászterületek.....	23
4.7. Halászati vizek.....	23
Védett vizek.....	24
Védett halastavak.....	25
5. Jogi tevékenység	25
5.1. Hatósági eljárások.....	25
5.2. Bíróságok.....	26
5.3. Büntető ügyek.....	26
5.4. Polgári perek.....	27
6. Őrszolgálat	27
7. Költségvetés és vagyon	29
7.1. Kiadások.....	30
7.2. Bevételek.....	31
7.3. Vagyon.....	31
7.3.1. Befektetett eszközök.....	32
7.3.2. Forgóeszközök.....	33
7.4. Épületek.....	33
7.5. Eszközök.....	34
8. Bemutató, oktatás, PR	36
8.1. Turisztikai infrastruktúra.....	36
Oktatóközpont – szállás.....	36
Múzeum – kiállítás.....	37
Tanösvény.....	38
8.2. Kiadványok.....	39
8.3. Látogatottság.....	39
8.4. PR.....	40
9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel	41
10. Külföldi együttműködés	42
11. Ellenőrzés	43
12. Fontosabb célkitűzések a következő évre	44

1. Személyi állomány

		szakképzettség				
		alapfokú	középfokú	felsőfokú	nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	továbbképzések, 2004-ben szerzett vizsgák, diplomák
dolgozók (fő)	köztisztviselő	0	11	50	24 fő/3 nyelv	1 fő diploma, 1 fő PhD, 1 fő kp. fokú „A” és „B” nyelvvizsga; 1 fő ECDL vizsga; 8 fő közig. alapvizsga; 6 fő közigazgatási szakvizsga, 1 fő közbesz. referens szakvizsga
	ügykezelő	0	4	0	1 fő/1 nyelv	1 fő ügykezelői vizsga
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	14	4	1	1 fő/1 nyelv	-
	szerződéses	0	0	0	0	-
Összesen		14	19	51	-	-

2004-ben az Igazgatóság nyitó létszám-előirányzata 81 fő volt, amely 2 fővel haladta meg a 2003. évi záró létszám-előirányzatot (79 fő).

Az év folyamán 1 fő létszám-előirányzat bővítést kaptunk a Somogy megye északi részének (Balatoni Üdülőkörzet) illetékességi területünkhöz csatolása miatt jelentkező többletfeladatok elvégzéséhez kapcsolódóan. 1 fő létszám-előirányzat bővítés történt a korábban az OKTVF állományában szereplő turisztikai felügyelő Igazgatóságunkhoz történő áthelyezésével egyidejűleg, valamint a 2003. évben történt igazgató váltás kapcsán előállt létszám-bővülés létszám-előirányzata 2004-ben került rendezésre. Így a 2004. évi záró létszám-előirányzatunk 84 fő volt, mely álláshelyeket Igazgatóságunk 100 %-ban be is töltött.

A létszám-előirányzat szűkös voltát mutatja, hogy 2004. október 1-től az Igazgatóság kezelésébe visszakerült tapolcai Tavas-barlang üzemeltetése min. 6 fővel oldható meg, de az is csak egyedi munkaidő-beosztással, a barlangban fennálló radon sugárzás miatt. Mivel a barlang üzemeltetéséhez végleges státuszt Igazgatóságunk nem kapott, így az ott dolgozó fizikai munkavállalókat csak határozott idejű munkaszerződéssel tudtuk (és tudjuk) alkalmazni.

A 2005. évi személyi előirányzat 4 fős csökkentést ír elő, mely létszámleépítés 2004. decemberében megtörtént. 1 kollégától felmondással, 1 főtől közös megegyezéssel, míg 2 főtől a létrejövő Zöld Hatósághoz (Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) történő áthelyezéssel megváltunk.

2. Területi adatok

2.1. Védett és védelemre tervezett területek

Illetékességi terület (ha)	1.004.664
-----------------------------------	------------------

	<i>Védett</i>		<i>Ebből fokozottan védett (ha)</i>	<i>Változás a tárgyévben (ha)</i>	<i>Védelemre tervezett</i>	
	<i>Száma (db)</i>	<i>Kiterjedése (ha)</i>			<i>Száma (db)</i>	<i>Kiterjedése (ha)</i>
Nemzeti Park	1	57.019	10.471	0	1	7.062
Tájvédelmi Körzet	2	9.336	248	0	4	kb. 25.281
Természetvédelmi Terület	23	4.295	0	1.772	7	kb. 1.551
Ex lege védett láp	131	14.000	0	700		
Ex lege védett szikes tó	0	0	0	0		
Összesen	157	84.650	10.719	2.472	14	33.894

Ramsari	1 (+1)	14.745 (+60.000)		0	0	0
Bioszféra Rezervátum	0	0		0	0	0
Világörökség	0	0		0	0	0
Európa Diploma	1	645		0	0	0
NATURA 2000 Madárvédelmi terület					4	100.578
NATURA 2000 Élőhelyvédelmi terület					48	233.291

Az Igazgatóság működési területe mely a 36/1997. (XII. 8.) KTM rendelet értelmében Veszprém és Zala megyékre, valamint a Kis-Balatonai védett természeti terület Somogy megyébe átnyúló néhány részére terjedt ki, 2004 január 01-től bővült a 26/2003 (XII.30.) KvVM rendelet alapján Somogy-megye északi részével, megközelítően a Balatoni üdülőkörzet Somogy-megyei területével (mintegy 173.300 ha). A működési terület így mindösszesen 1.004.664 ha lett. Jelenleg ennek mintegy 8,5 %-a áll országos védelem alatt.

Védelemre felterjesztett területek

Balaton-felvidéki NP II. ütem

Terület: 7.062 ha

Előkészítettség: védelemre felterjesztve 2000-ben

Feladat: az elkészült „C” típusú természetvédelmi kezelési terv elfogadtatása, melyre 2004. évben sor került a TvH részéről. A helyi, egyeztetési eljárás a 2005. év második félévében lebonyolítható.

Mura-menti TK

Terület: 1956 ha

Előkészítettség: védelemre felterjesztve 1998-ban

A teljes kezelési terv rendelkezésre áll (A,B,C egyaránt), ezek helyi egyeztetése megtörtént. A teljes dokumentáció felterjesztve, megkezdődött a minisztériumok közötti egyeztetés.

Nyirádi Sár-álló TT

Terület: 360 ha

Előkészítettség: védelemre felterjesztve 1999-ben

A teljes kezelési terv rendelkezésre áll (A,B,C egyaránt), ezek helyi egyeztetése megtörtént. A teljes dokumentáció felterjesztésre került a TvH-hoz és megkezdődött a minisztériumok közötti egyeztetés.

Védelemre tervezett területek

Kislódi bányavárat: A tárgyév végén egyeztető tárgyalást hívtunk össze a védetté nyilvánításban érdekelt hatóságokkal, önkormányzattal.

Kerka-menti TK (6.325 ha): Az alátámasztó szakanyag és a természetvédelmi kezelési terv elkészült. A hatósági tárgyalások lezajlottak, a kezelési terv kiküldése, kifüggesztése megtörtént. A teljes kezelési terv rendelkezésre áll (A,B,C egyaránt). A felterjesztésre a TvH-hoz a 2005. év első negyedévében sor kerül.

Hévízi-tó TT bővítése (10 ha): A kezelési terv kiküldése, kifüggesztése megtörtént. A teljes kezelési terv rendelkezésre áll. A felterjesztésre a TvH-hoz a 2005. év első negyedévében sor kerül.

Marcál-medence TK (kb. 3.000 ha): Az alátámasztó szakanyag készül. A 2005. év első félévében fog elkészülni a természetvédelmi kezelési terve.

NATURA 2000 területek

Különleges Természet-megőrzési és Különleges Madárvédelmi Területek (NATURA 2000 területek) a BfNPI működési területén		
	<i>Egység (db)</i>	<i>Terület (ha)</i>
Somogy megye	18	25.065
Zala megye	18	80.781
Veszprém megye	31	100.051
Balaton		58.319
Összesen		264.216

A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket - az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket - foglalja magába.

A madárvédelmi irányelv általános célja a tagállamok területén, természetes módon előforduló összes madárfaj védelme. Különleges madárvédelmi területnek azok a régiók számítanak, amelyek az 1. mellékletben felsorolt, a tagállam területén rendszeresen előforduló és átvonuló fajok nagy állományainak adnak otthont, valamint a vízimadarak szempontjából nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeket foglalnak magukban. Az élőhelyvédelmi irányelv fő célkitűzése a biológiai sokféleség megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével. Az irányelv írja elő az európai ökológiai hálózat, a Natura 2000 létrehozását, melynek a madárvédelmi irányelv rendelkezései alapján kijelölt területek is részei.

A területjavaslatokat az intenzív adatgyűjtés eredményeinek figyelembe vételével – az adott faj vagy élőhelytípus állomány nagysága, állománysűrűsége, hazai elterjedése, hazai és nemzetközi védelmi helyzete, élőhelyigénye szerint – a BfNPI működési területére az Igazgatóság munkatársai dolgozták ki az irányelvek mellékletein szereplő, hazánkban előforduló 46 élőhelytípus, 36 növény-, 105 állatfaj, valamint 91 madárfaj (országos összesített adat) elterjedése és állománya alapján. A javasolt területekről részletes dokumentációt is összeállítottunk, amely leadásra került a TvH-ba.

2.2. Saját vagyonkezelésű területek

Művelési ág	Összes kiterjedése (ha)	Tárgyévben vásárolt /átkerült terület (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
			ha	%	ha	%
Szántó	1190	151	784	66	406	24
Gyep	6095	723	4192	69	1903	31
Kert	0	0	0	0	0	0
Szőlő	2	0	2	100	0	0
Gyümölcsös	27	0	0	0	27	100
Nádas	1383	316	1383	100	0	0
Halastó	38	38	0	0	0	0
Erdő	1830	5	1809	99	21	1
Kivett	1104	26	1041	94	63	6
Összesen	11640	1259	9209	79	2420	21

A vagyonkezelési tevékenység egyre nagyobb hangsúlyt kap a BfNPI tevékenységében, mivel folyamatosan bővül a saját kezelésű földterületek nagysága, illetve az egyéb vagyoni elemek

mennyisége. A természetvédelmi kezelés alapvetően a terület rendeltetésének és művelési ágának megfelelő kezelési és gazdálkodási tevékenységet jelent, melyben elsődleges hangsúlyt a természeti értékek megőrzésének és gyarapításának kell kapnia. A gazdálkodási cél azért jelent meg hangsúlyosan, mert a BfNPI tulajdonában évről évre gyarapodó állatállomány van. A természetvédelmi és a gazdasági érdekek között jelenleg egyensúlyt lehet teremteni, de bizonyos kapacitás korlátok a későbbiekben feszültséget teremthetnek a két alapvető érdek érvényesülése között. Szintén a témakörhöz kapcsolódó probléma, hogy a művelési ágak megfelelő használat alapvetően kötelező olyan esetben is, ha szakmailag inkább felhagyni indokolt területen a művelés.

A saját vagyionkezelésbe tartozó területeken folyó gazdálkodásban a 2004. évben a Kis-Balaton gyepterületeken folytatott tevékenységet vizsgáltuk felül. Megállapítható, hogy a természetvédelmi célokkal összhangban lévő extenzív használat mellett is jelentős fejlesztésekre van szükség ahhoz, hogy a területkezelés az összes szükséges helyszínen megfelelő mértéket érjen el.

A Kis-Balaton területén egyeztető tárgyalásokat kezdtünk a Vízügyi Igazgatósággal 852 ha erdő, 103 ha gyp, 87 ha anyagnyerőként használt terület átvételéről, továbbá az Ingói terület még nem a BfNPI kezelésben lévő 57 ha-os részének átvételéről. A Mura mentén 11 ha erdő és 60 ha holtág tárgyában kezdődött egyeztetés.

Az újonnan vásárolt erdőterületek számba vétele megtörtént, az Állami Erdészeti Szolgálatnál az erdőgazdálkodói nyilvántartásba való bejegyzésre az eljárás megindult a régi és az új területekre vonatkozóan. A Keszthelyi Erdészet területén további 6.230 ha védett, erdészeti kezelésben lévő erdőterület átvételét szintén kezdeményeztük.

2.3. Terület nélküli értékek

Objektum	Nyilvántartott összesen (db)	Ebből a tárgyévben nyilvántartásba vett (db)
Természeti emlék	0	0
Forrás	415	52
Barlang	833	118
Víznyelő	116	116
Kunhalom	270	0
Földvár	61	0

Források

Eddig a nyilvántartott források tekintetében a csupán a VITUKI Rt. — mint kiderült, sok tekintetben idejétmúlt — kataszterét, illetve a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságtól megkapott adatokra tudtunk támaszkodni. Idén megbízást adtunk nagy gyakorlattal és kitűnő helyismerettel rendelkező geológus szakembereknek a forráskataszterezés megkezdésére, ami azért fontos, mert e munka során már a KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztálya által (összel) összeállított adatlapok kerülnek kitöltésre. Fontos megjegyezni, hogy Igazgatóságunk az első az országban, amely ilyen módon minden (szakmai hitelesség, műszerezettség) tekintetben szabatos adatokat szolgáltat a nyilvántartás számára.

Barlangok

Illetékességi területünkről a jelenleg aktuálisnak tekinthető digitális adatbázis 833 db barlangról tesz említést. Ez a szám az adatbázis folyamatban lévő feltöltésével (szinonimák kiszűrése, bejáratok GPS-szel történő bemérése, hiányzó térképek, fényképek és dokumentációk elkészítése stb.) várhatóan csökkenni fog. Ebben az évben 118 db barlang bejáratának GPS bemérése, adatainak kiegészítése - egyben nyilvántartásba vétele - történt meg, de további pontosítások, adatfelvételek elvégzésére még szükség van 2005. évben is. Megbízást adtunk a turisztikailag hasznosított, fokozottan védett Tapolcai-tavasbarlang és Lóczy-barlang geodéziai felmérésére, amely a tervezett beruházások műszaki tervalapját (Tapolcán új szellőzőkürtő nyitása a felszínre stb.) fogják képezni. Októberben a Bakonyi Bauxitbánya Kft.-től átvettük a Tapolcai-tavasbarlang üzemeltetését, és megkezdjük az ezzel járó feladatok elvégzését, illetve előkészítését. Barlangkutató csoportoknak megbízást adtunk több barlang térképi dokumentációjának elkészítésére (köztük pl. a fokozottan védett, kb. 4 km hosszú Csodabogyós-barlang).

Víznyelők

Ebben az évben indult meg a víznyelők kataszterezése is. A rendelkezésre álló összeget teljes egészében le tudtuk fedni a megbízásokkal, amelyek eredményeképpen a két vállalkozó (főként a Tési-fennsík területén) 116 víznyelő esetében végezte el a - szakmai körökben kifogástalannak minősített - teljes adatfelvételt.

3. Kutatás és monitorozás

3.1. Kutatás

No.	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (eFt)	A kutatást végző szervezet/magán-személy	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzés
1	Balatoni nádasok minősítése (II. ütem)	6.000	DigiScience Kft.	Megtörtént a balatoni nádas-állományok minősítési kategóriákba sorolása. A térképek kinyomtatására 2005. I. negyedévében kerül sor.	TvH - átadott pénzeszköz
2	A Balatoni Nagyberkek kétéltű és hüllő monitorozásának előkészítő vizsgálata	-	Ferincz Árpád (Dél- Balatoni Természetvédelmi Egyesület)	Mintavételi helyek kiválasztása, faunisztikai alapvizsgálata, illetve megkezdődött a mocsári teknős állomány jelölése	A kutató ill. az egyesület forrásaiból finanszírozva
3	Lőterek egyes védett növényeinek és veszélyeztetett társulásának felmérése (Gyulafirátót és Inota között).	30	BfNPI	A vizsgált fajok ponttérképezése megtörtént, a társulásokról cönológiai felvételezés volt.	Saját költségvetésű pénzekből
4	Fokozottan védett és védett növényfajok aktuális elterjedése: pl. légybangó, cifra kankalin	50	BfNPI	A vizsgált növényfajok populációinak állományfelmérése, morfológiai vizsgálatok, áreatérkép.	Saját költségvetésű pénzekből

5	Hód és vidra előfordulás felmérés	100	BfNPI	Mindkét faj felmérése megtörtént. A vidrafelmérés az országos vizsgálat része volt.	Saját költségvetésű pénzekből
6	Natura 2000 hálózat kialakításával kapcsolatos felmérések	500	BfNPI	Az Élőhely- és Madárvédelmi Irányelv mellékleteiben található hazai fajok elterjedésének és állomány nagyságának vizsgálata	K-36-02-00523C Biodiverzitás Védelme keretből
7	Barlangok kataszterezése	4.200	BfNPI Lapilli Bt.	118 db barlang bejáratának GPS bemérése, adatainak kiegészítése - egyben nyilvántartásba vétele - történt meg.	Saját költségvetésű pénzekből
8	Források kataszterezése	500	BfNPI Knauerné Gellai Mária	52 db forrásra kerültek adatlapok. Szakmai hitelesség, műszerezettség tekintetben szabatos adatok vannak	Saját költségvetésű pénzekből
9	Víznyelők kataszterezése	1.000	BfNPI Knauerné Gellai Mária	116 víznyelő esetében végezték el a - szakmai körökben kifogástalannak minősített - teljes adatfelvételt.	Saját költségvetésű pénzekből
10	Egyedi tájértékek kataszterezése	700	BfNPI	Megtörtént többek között Kerkateskánd, Szécsisziget, Gosztola, Lendvadedes, Hidegkút, Veszprémfajs, Kővágóörs települések egyedi tájértékeinek felvételezése	TvH átadott pénzeszköz Saját költségvetésű pénzekből

Igazgatóságunk a kutatási és fejlesztési tevékenységének prioritásai között szükségszerűen a természet védelmével kapcsolatos tevékenység tudományos megalapozását, a védendő természeti értékek feltárását és a védett természeti területek fejlesztését tartja szem előtt.

A 2004. évben különösen nagy hangsúlyt kapott az élettelen természeti értékek felmérése. Főleg a barlangkutatás terén kerültek el érdekességek. Pl. A Baglyas-víznyelőbarlang (Kabhegy) 0-ról 143 m hosszúvá vált a kutatások révén, és az ugyanilyen hosszúságú Jakucs László-barlangban (Keszthelyi-hegység) zajló feltáró kutatások is jelentős eredményeket hoztak. Az idegenforgalmilag 2004. év végétől a BfNPI által hasznosított Tapolcai-tavasbarlangban kiterjedt kutatások folynak radonterhelés témakörben.

3.2. Monitorozás

No.	Monitorozási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	Monitorozást végző szervezet/ magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzés
	Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer				
1	Országos ürgemonitorozás 11 mintaterületen	30	Petróczi I., Cservenka J., Mészáros A. Simon P., Kovács Z., Novotny Zs., Rozner Gy.(BfNPI)	A felmérés megtörtént, az adatlapokat feldolgozásra továbbítottuk. Egyes mintaterületeken az élőhely változó mértékű romlása miatt az ürgék száma nagyon megfogyatkozott (pl. Vilmapusztá, Látránypusztá). Dél-balatoni mintaterületeken a BfNPI folytatja a monitorozást.	saját költségvetés NBmR
2	Kisemlősök monitorozása bagolyköpetek vizsgálatával a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 10 mintaterületén	80	Magyar Természetkutatók Egyesülete/Mátics Róbert	A mintavétel a BfNPI területén 2004 nyár-ősz folyamán megtörtént. Az anyag feldolgozása még nem történt meg. Ennek országos mérete miatt a TvH látja el koordinálását.	saját költségvetés NBmR
3	Iszkonaki erdő O5x5_025 kvadrát élőhelyterképezési dokumentációjának kiegészítése, pontosítása	280	Zöld Zala Természetvédő Egyesület	A tavaszi aszpektus fajainak megfigyelése miatt 2005 tavaszán kerül leadásra.	saját költségvetés NBmR
4	NBmR protokoll szerinti egyenesszárný monitorozás <i>Chrysopogono-Caricetum humilis</i> növénytársulásokhoz kapcsolódóan (Aszófő, Balatonfüred, Litér)	300	Acrida Természetvédelmi Kutató Bt./Kenyeres Zoltán	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
5	<i>Chrysopogono-Caricetum humilis</i> növénytársulás (Aszófő, Balatonfüred, Litér) felvételezése	120	Coronilla 2002 Természetvédelmi Kutató Bt./Bauer Norbert	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
6	<i>Phragmitetum communis</i> és <i>Nymphoidetum peltatae</i> növénytársulások felvételezése a Kis-Balaton II. és Mórighelyi-halastavak területeken	80	Doronicum Kft./Vidéki Róbert	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
7	<i>Phragmitetum communis</i> növénytársulás NBmR felvételezése a Tihanyi-félszigeten	20	Cservenka J., Vers J. (BfNPI)	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR

8	<i>Vicio-oriboidi Fagetum</i> növénytársulás felvételezése a vétyemi erdőrezervátum területén	60	Lelkes András (BfNPI)	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
9	Vízi makroszkópikus gerinctelenek, Tapolcai medence kisvízfolyásai	300	Juhász Péter, INARI Bt./Kovács Tibor, Turcsányi István (BfNPI)	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
10	A Balaton-felvidék kisvízfolyásain halak monitorozása	400	Keresztessy Katalin	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
11	NBmR protokoll szerinti kétéltű-hüllő monitorozás (különös tekintettel a mocsári teknősre), Tihany, Külső-tó, Bozsai-öböl	300	Vörös Judit Magyar (Természettudományi Múzeum)	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
12	Ritka és telepesen fészkelő madarak monitorozása a Pécselyi-medence (R5x5_101 kvadrát) területén	300	Nagy Lajos (BfNPI)	Az érintett területeken és élőhelyeken a vizsgálandó taxonok vonatkozásában a felmérések megtörténtek, a jelentés elkészült.	saját költségvetés NBmR
13	Devenér monitoring kutatást megalapozó vizsgálatok, adatgyűjtés	650	Kiss Ferenc Csongrád Megyei Tv. Egyesület (Paulovics Péter)	Egységes protokoll kialakítására történtek erőfeszítések, ennek alapján kezdődött el a munka, melynek befejezése 2005-ben.	saját költségvetés NBmR
14	Gombamonitorozás Somhegy erdőrezervátum területén	250	Kaposvári Egyetem/Pál-Fám Ferenc	Az érintett területeken a fajok felmérése megtörtént.	saját költségvetés NBmR
15	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Ajuga laxmannii</i>	80	Cservenka J., Mészáros A., Simon P. (BfNPI)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap papíron és digitálisan, térkép papíron készült.	saját költségvetés NBmR
16	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Allium victorialis</i>	10	Cservenka J., Primusz J., Zábrák K. (BfNPI)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap papíron és digitálisan, térkép papíron készült.	saját költségvetés NBmR
17	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Allium suaveolens</i>	20	Bauer Norbert (Coronilla 2002 Bt.)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját költségvetés NBmR
18	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Orchis coriophora</i>	60	Cservenka J., Mészáros A., Simon P., Óvári M. (BfNPI), Vidéki R. (Doronicum Kft.)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap papíron és digitálisan, térkép papíron készült.	saját költségvetés NBmR
19	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Seseli leucospermum</i>	40	Cservenka J., Mészáros A., Simon P., Óvári M. (BfNPI)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját költségvetés NBmR

20	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Senecio umbrosus</i>	20	Cservenka J., Mészáros A., Simon P. (BfNPI)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját kölségvetés NBmR
21	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Gladiolus palustris</i>	50	Bauer Norbert (Coronilla 2002 Bt.), Cservenka J., Békássy G. (BfNPI)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját kölségvetés NBmR
22	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Cirsium brachycephalum</i>	40	Cservenka J., Mészáros A., Simon P. (BfNPI), Vidéki R. (Doronicum Kft.)	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját kölségvetés NBmR
23	Növényfaj monitorozás NBmR protokoll szerint: <i>Himantoglossum adriaticum</i>	50	Zöld Zala Természetvédő Egyesület	A faj felmérése megtörtént, adatközlő lap és térkép digitális formában készült.	saját kölségvetés NBmR
Kis-Balaton természetvédelmi monitorozás					
24	Ritka és telepesen fészkelő madarak Kis- Balaton II. ütem	400	MME Zalai Csoport	A vízszintemelés hatása a ritka és telepesen fészkelő madarak állományaira. A jelentés írásos és digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
25	Makrozoobenton vizsgálata Kis-Balaton II. ütem (szitakötő, kérész)	400	Juhász Péter	Az érintett taxonok vonatkozásában a zárójelentés írásos formában még nem, de digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
26	Makrozoobenton vizsgálata Kis-Balaton II. ütem (pióca, rák, tegzes)	400	INARI Bt.	Az érintett taxonok vonatkozásában a zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
27	Aktív denevérvédelemmel egybekötött denevérmonitoring	500	Fehér Holló Tv-i Egyesület	Az érintett taxonok vonatkozásában a felvételezések nagyreszt megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
28	Zooplankton vizsgálat speciális vizekben a Kis-Balaton II. ütemén (rákok, kerekcsigolyák)	550	Dr. Zsuga Katalin	Az érintett területek és taxonok vonatkozásában a zárójelentés írásos és digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
29	Vegetációtérképezés terepi módszerekkel	1.000	Vidéki Róbert	Az érintett vonatkozásában a felvételezések megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
30	Halfaunisztikai monitorozás a Kis- Balatonon	800	Nimfea Tv-i Egyesület	A felvételezés megtörtént. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
31	Talajcsapdával gyűjthető pókok a Kis-Balatonon	350	Vad Bt.	Az érintett területek vonatkozásában a felvételezések megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás

32	Nádi énekesmadár közösségek vizsgálata Kis-Balaton II. ütemén	600	MME Zalai Csoport	Az érintett taxonok vonatkozásában a felvételezések megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
33	Puhatestűek monitorozása	550	Dioryx Bt.	Az érintett taxonok felvételezések megtörténtek. A zárójelentés írásos és digitális formában leadásra került.	K-Balaton Monitorozás
34	Invazív növényfajok felmérése a Kis-Balatonon	600	Bérces Sándor	Az érintett területek vonatkozásában a felvételezések nagyrészt megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
35	Élőbevonat vizsgálatok a Kis-Balaton II.ütemén spec.víztereken	600	DE TTK A.Ökológiai Tszk.	Az érintett taxonok vonatkozásában a felvételezések megtörténtek. A zárójelentés írásos és digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
36	Algológiai vizsgálatok a Kis-Balaton II. ütem speciális vízterein	700	Németh József	Az érintett taxonok vonatkozásában a felvételezések megtörténtek. A zárójelentés írásos és digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
37	Futóbogarak talajcsapdás vizsgálata a Kis-Balaton II. ütemén	700	Vad Bt.	Az érintett területek vonatkozásában a felvételezések nagyrészt megtörténtek. A zárójelentés még nem kész, folyamatban.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
38	Kisemlősök élve-fogó csapdázása tekintettel az északi pocokra	600	Oeconomus Bt.	Az érintett területek vonatkozásában a felvételezések új mintaterületek bevonásával megtörténtek. A zárójelentés írásos és digitális formában leadásra került.	NBmR + Kis-Balaton Monitorozás
	Saját monitorozó programok				
39	Kis-Balaton, Balaton madár szinkron	500	BfNPI	A Ramsari területek országosan koordinált felmérése folyamatos.	Saját költségvetés
40	Telepesen fészkelő, illetve fokozottan védett madárfajok felmérése	500	BfNPI	A országosan koordinált felmérés folyamatos. Az írásos jelentés még nem készült el.	Átadott pénzek + saját erő
41	"Zászlóshajó fajok" monitorozása Veszprém és Zala megyében (pl. lisztes kankalin, mocsári kardvirág, stb.)	200	BfNPI	A fajok előfordulásának évenkénti rögzítését a tv-i örök és szakfelügyelők megteszik.	Saját költségvetés

Főbb programok:

Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer: A biodiverzitás nemcsak a fajok sokféleségét, hanem a fajon belüli variabilitást és az élőlény-együttesek változatosságát is jelenti. A monitorozás rendszeres időközönként ismételt szabványos módszerekkel történő megfigyelést jelent. A biodiverzitás-monitorozás kiválasztott élőlények, életközösségek bizonyos sajátosságainak hosszú időn keresztül való nyomon követése. A természetes állapot

megfigyelése viszonyítási alapot ad a természetestől eltérő viselkedések felismeréséhez, értelmezéséhez, és így lehetővé teszi a természetvédelmi beavatkozások megtervezését. A monitorozás célja lehet valamilyen ismert vagy előrebecsült környezeti változás élővilágra gyakorolt várható hatásának vizsgálata is, mint pl. a talajvízszint süllyedése vagy a klímaváltozás.

Kis-Balaton természetvédelmi célú monitorozása: Az egykori láp és mocsár lecsapolásával átalakított élőhely-együttesnek ma az élővilág megőrzése mellett vízminőség-védelmi szerepe is van. A részben mesterségesen kialakított rendszer működését, hatását a természeti értékekre, magára az életközösség stabilitására csak egy jól működő monitoring rendszer tudja kontrollálni. Az ezt felölelő tevékenység a 16/2001. KöM-KöViM-EüM együttes rendelet alapján, az ott megadott feladatok végrehajtásával folyik. Előírt feladat többek között a védett és fokozottan védett növényfajok állományainak felmérése, ponttérképezése (cönológia); a kismérsékletű élve-fogó csapdázása különös tekintettel az északi pocokra; algológiai vizsgálatok, a nádi, ill. nádon fészkelő énekesmadár-közösségek vizsgálata; a kétéltű- és hüllőfauna vizsgálata; a zooplankton (rákok, kerekesszék) felmérése; a puhatestűek monitorozása; stb.

Védett, veszélyeztetett természeti értékek állapotának nyomon követése: Az illetékességi terület élővilágának, életközösségeinek általános állapotát jelző elemek megfigyelése; az emberi tevékenység vagy környezeti tényező közvetlen vagy közvetett hatásának vizsgálata.

4. Kezelési tevékenység

4.1. Kezelési tervek

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	Megalapozó anyag	Részletes kezelési terv	"C" fejezet	TvH tervtár	Megjegyzés
Attyai-láprét TT	+	+	+	+	Kihirdetése megtörtént.
Bakonygyepesi zergebogláros TT	+	+	+	+	Jogi kodifikáció alatt.
Uzsai csaraboserdő TT	+	+	+	+	TvH által kért javítás elvégezve.
BfNP II. ütem	+	+	+	+	TvH által kért javítás elvégezve.
Nyirádi Sár-álló tervezett TT	+	+	+	+	TvH által kért javítás elvégezve. Helyi egyeztetés megtörtént. Felterjesztés volt!
Mura-menti tervezett TK	+	+	+	+	TvH által kért javítás elvégezve. Helyi egyeztetés megtörtént. Felterjesztés volt!
Kerka-menti tervezett TK	+	+	+	+	TvH által kért javítás elvégezve. Helyi egyeztetés megtörtént. Felterjesztés 2005. elején.
BfNP Tapolcai-medence I. ütem (medence alja)	+	+	+		A II. ütemmel együtt (2005.) várjuk majd a TvH véleményezést.

Nagyberekre Fehérvíz TT	+	+	+	+	TvH véleményezés alatt.
Somogyvári Kupavár-hegy TT	+	+	+	+	TvH véleményezés alatt.
Magas-bakonyi TK	+	+	+	+	TvH véleményezés alatt.

A megjelent 30/2001. KöM rendelet szabályozza a tervek készítését, a tartalmi és formai követelményeket. Folyamatosan készülnek Igazgatóságunkon a kezelési terveket megalapozó dokumentációk, és a természetvédelmi kezelési tervek. A táblázatban azok az egységek vannak felsorolva, ahol valamilyen készültségi fokot a 2004. évben elértünk.

A 14/2004. (IX. 28.) KvVM rendelettel a Balatonkenesei-tátorjános TT természetvédelmi kezelési terve kihirdetésre került.

A 19/2004. (X.25.) KvVM rendelettel az Attyai-láprét TT természetvédelmi kezelési terve kihirdetésre került.

4.2. Élőhely fenntartás

No.	A terület megnevezése	Érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa (Á-NÉR kód v. leírás)	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések*
1	BfNP Kis-Balaton, Zalakomár	10	erdő	Erdősítés kezelése / Tisztító kaszálás, villanypásztoros kerítés, ápolás, csemetepótlás
2	BfNP Káli-medence, Sásdi rét	30	üde-és kiszáradó láprét	Kaszálás / Biomassza eltávolítása
3	BfNP Káli-medence, Sásdi rét	10	üde-és kiszáradó láprét	Legeltetés / Biomassza eltávolítása
4	BfNP Káli-medence, Sásdi rét	5	sztyepprét	Szárazzás / Cserjésedés megakadályozása
5	BfNP Káli-medence, Sásdi rét	0,5	töviskés	Kézi bozótirtás / Vetővirág élőhelyének kiszabadítása
6	BfNP Káli-medence, Kornyi tó környéke	400	száraz legelő	Legeltetés, gépi bozótirtás / Gyommentesítés
7	BfNP Káli-medence, Tódi forrás környéki gyep	60	kiszáradó láprét, töviskés	Legeltetés, gépi bozótirtás / Invazív fajok kezelése
8	BfNP Fekete-hegy, Tüskés tó	5	mocsár, kiszáradó láprét	Nádaratás, bálázás (talajtakarásra) / Eutrofizáció csökkentése
9	BfNP Káli-medence, Kornyi tó	20	egykori-kiszáradt tómeder	Nád- és vízi növényzet aratása / Nyílt víz fenntartása
10	BfNP Káli-medence, Szegszénai rét	65	kiszáradó láprét	Legeltetés / Természetvédelmi fenntartó kezelés
11	BfNP Káli-medence, Köveskáli legelő	10	sztyepprét	Legeltetés / Természetvédelmi fenntartó kezelés
12	BfNP Káli-medence, Fekete hegyi gyep	80	legelőerdő	Legeltetés / Természetvédelmi fenntartó kezelés
13	BfNP Káli-medence, Kővágóórsi kőtenger	7	szilikát sziklagyep	Kézi bozótirtás, legeltetés / Geológiai formációk láthatóság biztosítása
14	BfNP Káli-medence, Szentbékállai kőtenger	9	szilikát sziklagyep	Kézi bozótirtás / Geológiai formációk láthatóság biztosítása

JELENTÉS A BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2004. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

15	BfNP Káli-medence, Salföldi kötenger	4	szilikát sziklagyep	Kézi bozótirtás, legeltetés / Geológiai formációk láthatóság biztosítása
16	BfNP Káli-medence, Kékkút alatti gyepek	18	kékperjés, kiszáradó láprét	Kaszálás / Természetvédelmi fenntartó kezelés
17	BfNP Pécselyi-medence, Nagy-rét, Diósi-rét, Kövesi-rét, Bab-völgy, Körtvélyes	80	kaszálórét	Kaszálás / Gyepek fenntartása
18	BfNP Pécselyi-medence, Barta-rét, Varjas-kút menti rét	10	láprét	Szeptemberi kaszálás (haris és vérfübozlárka) / Gyepekben lévő gyomok visszaszorítása
19	BfNP Pécselyi-medence, Vászoly Eresztvény	3	kaszálórét	Kaszálás / Gyepek fenntartása
20	BfNP Pécselyi-medence, Balatonszőlős Kaszálók	6	kaszálórét	Kaszálás / Gyepek fenntartása
21	BfNP Pécselyi-medence, Pécsely Kemence-kút alatti terület	3	cserjésedő rét	Szárazzás / Gyepek fenntartása
22	BfNP Pécselyi-medence, Pécsely Klárapusztá melletti gyepek	3	hagyásfás gyep	Szárazzás / Gyepek fenntartása
23	BfNP Pécselyi-medence, Pécsely Jábod	15	cserjésedő rét	Szárazzás / Gyepek fenntartása
24	BfNP Pécselyi-medence, Pécsely Nyáló-hegy	10	legelő	Legeltetés / Gyepek fenntartása
25	BfNP Pécselyi-medence, Dörgicse Kövesirtás	10	cserjésedő gyep	Legeltetés és szárazzás / Gyepek fenntartása
26	BfNP, Kis-Balaton	150	kaszálórétek	Megőrzés célú kaszálás / Gyepek fenntartása
27	BfNP Vindornyai-medence, Laki berek	20	láprét	Kaszálás / Kiszáradó terület termőhelyének fenntartása
28	BfNP Tihanyi-félsziget	130	franciaperjés kaszálórétek, lejtősztyepek, cserjésedő lejtősztyepek	Kaszálás illetve legeltetés juhokkal és szürke marhával, a cserjésedő részekeken gépi szárazzás, invazív fajok, elsősorban a bálványfa és a keskenylevelű ezüstfa visszaszorítása / Gyepterületek arányának megtartása, állapotuk fenntartása és javítása
29	BfNP Csupaki Kerekedi-öböl	20	felhagyott szőlő helyén kialakult degradált kaszáló	Kétszeri tisztító kaszálás, villanypásztor kiépítése, legeltetés megkezdése szürke marhákkal / A terület állapotának javítása
30	Mura-menti tervezett TK, Letenye	7	puhafás ligeterdő	Erdőfelújítás / Pótlás, ápolás kétszer
31	Attyai láprét TT	15	láprét	Szárazzás / Természetvédelmi fenntartó kezelés
32	Tapolcafői zergebogláros TT	15	láprét	Szárazzás / Természetvédelmi fenntartó kezelés
33	Magas-bakonyi TK, Szömörke völgy	15	mocsárrét	Szárazzás / Természetvédelmi fenntartó kezelés
34	Magas-bakonyi TK, Tiszta-víz völgy	5	mocsárrét	Szárazzás / Természetvédelmi fenntartó kezelés
35	Széki-erdő TT	15	kiszáradó láprét	Tisztító kaszálás / Invazív fajok visszaszorítása
36	Bakonygyepesi zergebogláros TT	11	kiszáradó láprét	Tisztító kaszálás / Invazív fajok visszaszorítása

37	Somlóvásárhelyi Holt-tó TT	5	kiszáradó láprét	Tisztító kaszálás / Invazív fajok visszaszorítása
38	Somló TK, hegytető	9	felhagyott kaszáló	Cserjeirtás / Invazív fajok visszaszorítása
39	Nagyberki Fehérvíz TT, Nekotai területe	300	üde láprét, kiszáradó láprét, nádas, mocsár	A meglévő műtárgyakkal vízkormányzás / A lápterület és fészkelő helyek fenntartása
40	Balatonfüredi-erdő TT, Koloska-völgy	20	cserjésedő borókás gyepek	Kétszeri száruzás / Gyep fenntartása

Igazgatóságunk a saját kezelésben lévő területei esetében továbbra is három alapvető kezelési módozatot alkalmaz:

- a.) **Saját művelés**, illetőleg a **művelés felhagyása**, amelyet a területek fenntartása és megőrzése szempontjából legkedvezőbbnek tartunk.
- b.) Az Igazgatóság szakmai felügyelete alatt **idegen vállalkozóval** történik a kezelés az Igazgatóság megrendelésére és költségére.
- c.) **Bérbeadás** – szakmai felügyelet és ellenőrzés mellett – azokon a területeken, ahol a meglévő kapacitások, illetőleg a helyi adottságok azt indokolják. Az Igazgatóság eddigi elve az volt, hogy bérleti lehetőséget annak biztosít, aki megfelelő eszközökkel rendelkezik, helyben lakik, vállalkozását élethivatásszerűen végzi. A megállapodásnak a terület helyes használatára a szükséges korlátozásokat tartalmaznia kell, és hatálya nem lehet hosszabb, mint a megengedhetőség maximuma 10 év.

Több kezelési centrumban rendelkezünk traktorral és a kapcsolódó gépsorral. 2004. évben egy 130 lóerős MTZ traktort is vásároltunk. A saját természetvédelmi vagyongazdálkodást így már 6 traktor végzi. A bérbe adott területek nagysága csupán a Kis-Balaton térségében növekedett. A gyomos és elbozótosodó terület kezelését el kell látnunk, és ezt a rendelkezésre álló két géppel nem tudtuk mindig elvégezni. A régióban a kézzel végzett cserjeirtás szükségessége is indokolta a bérleti szerződés megkötését.

A *gyepterületek* természetvédelmi kezelését általában kaszálással, kisebb részben legeltetéssel látja el Igazgatóságunk. A legérzékenyebb és természetközeli állapotú vizes élőhelyek esetében a legjobb kezelés, a művelés teljes hiánya. A Balaton-felvidéken, a BfNPI az egyik legnagyobb állatállománnyal rendelkező gazdálkodó. A tapolcai medencében van olyan nagyságú állatállománnyal rendelkező gazdálkodó, aki gyepterületeink természetközeli kezelését vállalja. Az állatlétszámot tovább növeltük, a nőivarú állatállományunk tenyésztésben tartásával. Kápolnapusztán és a Káli-medencében a legelőterületek állattartó-képességének határáig jutottunk az állatlétszám tekintetében. Fontos program minden évben a területen nagyon nagy számban előforduló földtani-geológiai természeti értékek védelme, és állapotuk helyreállítása.

A gyepterületekkel határos *szántókat* Igazgatóságunk területén nem művelik megfelelő módon. A 2004. esztendőben a BfNPI vagyongazdálkodásában lévő szántóterületekből újabb 30 hektárt gyepesítettünk el. 2005. évben várhatóan 60-80 hektár kerül gyepesítésre, vagy gyepesedik be a folyamatos kezelés hatására. A tájhasználat így kíméletesebb lesz, a kaszálóterületek aránya növekedik, az állatállományunk ellátása is még biztonságosabbá válik. A 2004. évben a szálastakarmányokból – a csapadékos időjárásnak köszönhetően – kiváló minőségű rekordtermést takarítottunk be. Talán egy kis tartalék képzésére vagy évközi növedékhizlalás megvalósítására is lesz lehetőségünk.

A Balaton-felvidéken jelentős erdőterületek találhatók. Az Igazgatóság kezelésében is van, *erdő* művelési ágba tartozó ingatlan. Terveink között szerepel néhány gazdasági szempontból nem jelentős, de nagy természeti értékkel bíró erdőrészlet más gazdálkodótól és más kijelölt

állami kezelőtől (Vízügy, Erdészet) való átvétele. A vízügy tekintetében a vagyonkezelői jog átadás-átvétele talán a 2005. évben végre megvalósul. Reméljük, hogy a természeti értékkel bíró és védett területen található erdők tekintetében is megszületik az FVM és az erdőgazdaságok vezetőivel az egyezség az átadás-átvételtől.

A természetvédelem szempontjainak jobban megfelelő – korábban gazdálkodói oldalon alig alkalmazott – megoldásokat kell a folyamatosan készített erdőtervekben megjeleníteni (magról történő természetes erdőfelújítás, megemelt vágásérettségi kor, őshonos fafajok alkalmazása, stb.). Sok korábbról örökölt probléma megoldása vár Igazgatóságunk szakembereire, pl.: a tájidegen fafajokkal történő telepítések után a kezelésünkbe kerülő erdők további kezelése. Ezek területe közel 2.000 ha, melyek túlnyomó többsége egykori szövetkezeti kezelésben volt. Nagy nehézséget okoz a szétszórtságuk, mivel erdeink 47 községhatárban helyezkednek el.

A különböző és változatos termőhelyeken lévő erdők fafaj összetétele is igen eltérő képet mutat. A bükköstől a csereszömörccs karsztbokorerdőkig erre a vidékre jellemző erdőtársulások szinte mindegyike előfordul. Legjellemzőbbek a cseres-tölgyesek, de lápvidéken égeresek, fűzesek, néhol telepített akácok, fekete és erdei fenyvesek, másodlagosan létrejött mezei juharosok, virágos kőrisesek, iszaptárolókra ültetett fűzesek, ártéri erdők. Az úgynevezett egyéb keménylombos állományok aránya viszonylag magas. Az állományok jelentős része a termőhelyi viszonyok miatt gyenge fatermő képességű, és záródásuk is alacsony. Erdőgazdálkodásról a szó szoros értelmében nem is lehet beszélni.

Tevékenységünk a 2004. évben is elsősorban a megörökölt folyamatos erdősítések ápolására, a nevelő vágásokra és esetlegesen egészségügyi termelésekre korlátozódik. Ennek során ápolást 17 ha-on (Letenye, Kis-Balaton), pótlást 4.500 csemetével (Letenye, Kis-Balaton), törzskiválasztó gyéritést 2,5 ha-on (Kis-Balaton), 20 m³ egészségügyi termelést (Tihany) és 50 m³ szálalást (Magas-Bakony) hajtottunk végre. Az állománynevelés során az erdők természetszerűségén próbálunk javítani, idősebb állományokban rezervátum szemléletű kezelés folyik. Sok esetben a felújításokban nálunk is jelentkezik az országos probléma, a természetes vadeltartó képességet messze meghaladó vadállomány kártétele, rágás és hántás formájában. Számos esetben, saját erdősítéseinkben is jelentős kártételt kellett kiküszöbölnünk. További veszélyt jelent a rendkívül agresszíven terjedő bálványfa, mely elsősorban a településekhez közeli száraz termőhelyeken szinte ellehetetleníti a természetes felújítást. Ellene mechanikai úton védekezni szinte kilátástalan küzdelem! A 2004. évben az erdeinkben is jelentős rágáskárokat okozott a gyapjaspille hernyója (*Lymantria dispar*). Gazdálkodók, civil szervezetek és helyi lakosok követelik az ellene történő vegyszeres védekezés elvégzését. Igazgatóságunk csupán a helyes időben elvégzett szelektív szerekllel történő védekezés elvégzését támogatja.

4.3. Élőhely rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa (Á-NÉR kód v. leírás)	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések*
1	Magas-bakonyi TK, Vörös János séd	15	lápprét, mocsárrét	Vizes élőhely helyreállítása / Gát, árapasztó építése, vízvisszatartás
2	Bakonygyepesi zergebogláros TT	5	kiszáradó lápprét	Gyepterületek helyreállítása / Vízvisszatartás, cserjésedés megakadályozása
3	Somló TK, hegytető	18	felhagyott kaszáló	Tájidegen fajok (akác) visszaszorítása / Cserjeirtás

4	Mura-menti erdők	2	puhafás ligeterdő	Tájidegen fafaj (akác) visszaszorítása / Cserjeirtás, sarjleverés
5	Nyirád Sárálló tervezett TT, ex lege védett láp	70	láp	A talajvíz emelése / A területen áthaladó mély mesterséges csatorna mentén speciális szigetelő fóliát fektettünk le
6	Kis-Balaton	120	elgyomosodott gyepek	<i>Solidago</i> visszaszorítása / Szárazzás

A központi költségvetési támogatásból, pályázatokból illetve saját erő felhasználásával Igazgatóságunk évek óta folytatja az élőhely-rehabilitációs és élőhely-fenntartási tevékenységét. Fő feladatunknak tekintjük a vizes élőhelyek rekonstrukcióját érintő munkák elméleti megalapozását és gyakorlati végrehajtását. Ennek a tevékenységnek a legjelentősebb 2004. évi eleme a Nyirádi Sár-álló referencia értékű élőhely (70 ha) rekonstrukciójának szakmai megvalósítása. Ennek során a területen mesterségesen kialakított csatorna, amely egykor a környékbeli bányákból kiemelt karsztvizet vezette el, mentén geofólia került a vízzáró rétegig beásásra és 4 db talajvíz figyelő kutat is lehelyeztünk. 3 a konkrét vízvisszatartást figyeli a fólián belüli, vizes oldalon, a negyedik a kontroll szerepét tölti be, ott, ahol már nincs fólia

Az utóbbi években, a saját területeink, illetve állatállományunk növekedésével a gyepterületek helyreállítása is előtérbe került. Külön kell vizsgálni azonban a kezelés, hasznosítás módját, idejét a takarmány előállítás céljából visszaállított, illetve a botanikai értékek megőrzése céljából kezelt, tisztított gyepeken. A helyreállításra, illetve a használat ellenőrzésére a múlt évben a Kis-Balatonon fektettünk különös hangsúlyt.

4.4. Fajvédelem

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)	Védettség foka (védett-V, fokozottan védett-FV)	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1	Lisztes kankalin / fehér májvirág <i>Primula farinosa</i> / <i>Parnassia palustris</i>	+ / -	FV / V	Kaszálás, legeltetés idő-és térbeli korlátozása a Sásdi réten. Vegetációs időben nem történt a nevezett fajok élőhelyén sem kaszálás, sem legeltetés.
2	tavaszi tőzike <i>Leucojum aestivum</i>	-	V	Sikeres őrzés Mura-mentén
3	Tátorján <i>Crambe tataria</i>	+	FV	1. Magszórás a védett területen termő egyedekről 2. Maggyűjtés távolabbi állományokból, magvetés ebből az anyagból a védett területekre 3. Cserjeirtás, kaszálás a védett területeken
4	Pókbangó <i>Ophrys sphegodes</i>	+	FV	Legeltetés, tér-és időbeli korlátozása a Kornyó tó környéki gyepeken
5	Pókbangó <i>Ophrys sphegodes</i>	-	FV	Ordacsehiben az M7 autópálya építése kapcsán érintett területről a megtalált tövek átültetése
6	Holuby bangó <i>Ophrys holubyana</i>	-	FV	Az igen kis létszámú állományban a virágzó töveket összeporoztuk. Tövenként 2-3 tok kötött.
7	Méhbangó <i>Ophrys apifera</i>	-	FV	Feketefenyő (<i>Pinus nigra</i>) visszaszorítása a faj élőhelyén.
8	Adriai sallangvirág <i>Himantoglossum adriaticum</i>	-	FV	Az Keszthelyi-hegység útpadkáin növekvő kaszálás elleni védelmét jelző zászlók kihelyezésével oldottuk meg.

JELENTÉS A BALATON-FELVIDÉKI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG 2004. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

9	Magyar tarsza <i>Isophya costata</i>	+	FV	Kaszálás, legeltetés tér-és időbeli korlátozása a Sásdi réten.
10	Vérfübuglárka <i>Maculinea teleius</i>		V	A pécselyi Barta-rét területén életerős vérfübuglárka populáció él, ezért csak késői kaszálás (szeptember eleje) végeztünk.
11	Vérfü boglárka <i>Maculinea teleius</i>	-	V	Tápnövény (<i>Sanguisorba officinalis</i>) és a lepke előfordulások feltérképezése.
12	Zanótbogárka <i>Maculinea nausithaus</i>	-	V	Tápnövény (<i>Sanguisorba officinalis</i>) és a lepke előfordulások feltérképezése.
13	Fészkeképítő hanygabolyok <i>Formica rufa</i>	-	V	Bolyvédő rácsok (3 db), ismertető táblák kihelyezése a Magas-Bakony TK-ban.
14	Őshonos halfajok	-	FV, V	Kis-Balatonon futó komplex program, amely az ezüstkárász állomány eltávolítását (4 tonna) és az őshonos fajok szaporodási lehetőségeinek javítása érdekében.
15	Kétéltűfajok	-	V	A pécselyi Jábod területén végeztünk eredményes csatornagátolást. A vizes élőhelyen nyár végéig (az ebihalak átalakulásáig) volt víz.
16	Barna varangy <i>Bufo bufo</i>	-	V	A Zalacsányi tónál lévő szakasza mentén fóliacsíkokkal akadályozzuk meg a békák úttestre jutását. 1.500 pld-t sikerült áthordani a tóhoz.
17	Barna varangy <i>Bufo bufo</i>	-	V	Békaterelő fólia kihelyezése forgalmas útszakaszon (Lendvadedesi tó).
18	Gyurgyalag <i>Merops apiaster</i>	+	FV	Bányafalak védelme, bányaművelés tér-és időbeli korlátozása a Kisórs-pusztai öntödei homokbányánál és a kővágóörsi homokbányában
19	Gyurgyalag <i>Merops apiaster</i>	+	FV	Állományok megóvása a ragadozóktól (róka)
20	Gyurgyalag <i>Merops apiaster</i>	-	FV	Fészkelésre alkalmas fal létrehozása a Kis-Balatonon.
21	Haris <i>Crex crex</i>	+	FV	Kaszálás korlátozása a Henyei, a Bácsi réten, valamint Kékkút alatt. A korlátozás sikeres volt, a kaszálás után a madár tovább szólt.
22	Haris <i>Crex crex</i>	+	FV	A pécselyi Barta-rét területén 2004-ben kaszálás, legeltetés idő-és térbeli korlátozása
23	Haris <i>Crex crex</i>	-	FV	Harisvédő kaszálás a Tapolcai-medencében és a Kis-Balatonon. Fészkelő területek vízellátásának lehetőség szerinti biztosítása.
24	Parti fecske <i>Riparia riparia</i>	-	V	Bányafalak védelme, bányaművelés tér-és időbeli korlátozása a Kisórspusztai öntödei homokbányában.
25	Partifecske <i>Riparia riparia</i>	-	V	Fészkelésre alkalmas fal létrehozása a Kis-Balatonon.
26	Fehér gólya <i>Ciconia ciconia</i>	+	FV	Leesett fészkekből fióka mentés, 3 alkalommal A gyógyítható fiókákat madármenhelyre szállítása Eredmény: 2 fióka egészségesen elrepült
27	Fehér gólya <i>Ciconia ciconia</i>	-	FV	Fészkelő állomány felmérés a Kerka- és a Muránál. Fészektartók, veszélyeztető tényezők számbavétele
28	Fehér gólya <i>Ciconia ciconia</i>	-	FV	Fészektartó állvány és műfészkek kihelyezése (10 db).
29	Nádi énekes madarak	-	V	Szaporodásukhoz szükséges avas nád fenntartása az amúgy learatott Kornyai tavon.

30	Vörös vércse <i>Falco tinnunculus</i>	-	V	Vércse költő odú kihelyezése (10 db Pécselyi- és Káli-medence)
31	Egerészölyv <i>Buteo buteo</i> Macskabagoly <i>Strix aluco</i>	-	V	Áramütött, gázolt madár mentése, menhelyre szállítás Leesett fészkek és a kiesett fiókák visszahelyezése
32	Füleskuvik <i>Otus scops</i>	-	V	Tucatnyi odút raktunk ki a Pécselyi-medence alkalmas élőhelyein
33	korai denevér <i>Nyctalus noctula</i> fehérszélű denevér <i>Pipistrellus kuhli</i> törpe denevér <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	-	V	Panelházagokban megtelepedett denevérek áttelepítése lakók felháborodása miatt
34	közönséges denevér <i>Myotis myotis</i>	-	V	Veszprémi érseki palota padlásán a felhalmozódott guanó okozta károk enyhítése érdekében éves rendszerességgel összegyűjtjük a guanót (kb. 100 kg)
35	barlangi denevérek védelme	-	V, FV	Megtörtént a fokozottan védett Csodabogyós-barlang meggyengült, korábban több ízben feltört denevérbarát lejárati ajtajának cseréje.
36	Ürge <i>Spermophilus citellus</i>	-	V	Ürge-telepítés utóellenőrzése a Kis-Balatonon, terület kezelése

A veszélyeztetett fajok védelme rendkívül összetett probléma, a szakmai elvárások mellett általában társadalmi és gazdasági érdekeket is közös nevezőre kell hozni. A 2004. évben is számos sikeres programja volt az Igazgatóságnak, ahogy ez a fenti táblázatos összefoglalóból is kiderül.

Fentiek közül kiemelhető a Kis-Balatonon futó komplex program, amely az ezüstkárász állomány eltávolítását (4 tonna) és az őshonos fajok szaporodási lehetőségeinek javítása érdekében indult. A vadászati kezeléshez hasonlóan kényszerűen merül fel a halászati kezelés szükségessége. Pályázatot nyújtott be a témában a Minisztérium felé az általunk felkért partner a szükséges háttér megteremtésére. A szükséges halászati kezelés megfelelő kidolgozásához több partnerrel felvettük a kapcsolatot, így a kezdeményező gazdálkodó szervezettel, a Vízügygel, a halászati hatósággal és kutatókkal is. A program elsődleges fajvédelmi célja - a szükséges kezelés, állományapasztás - mellett kutatási, élőhely-rekonstrukciós célokat szolgál.

4.5. Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám	2004. évi állomány-növekedés (egyed)
Szarvasmarha	Szürkemarha		
	Tenyészbika	3	0
	Tehén	51	1
	Növendék	109	35
	Összesen:	163	36
Bivaly		258	51

Juh	Racka juh		
	Tenyészkos	6	-2
	Anyajuh	163	-47
	Növendék	180	127
	Összesen:	349	78
Ló	Kisbéri félvér	3	0
Sertés	Mangalica	1	0
Egyéb	Komondor	5	3
	Szamar	3	2

Tihany

Szürkemarha: A Belső-tó partján a BfNPI kezelésében lévő, bekerített területen területkezelési és bemutatási céllal került elhelyezésre 5 db tehén és a legszebb tenyészbikánk a 2002. évben. A lehatárolt terület elegendőnek bizonyult ennyi állat számára, de a létszám növelésére itt már nincs mód. A télen született borjak választás után, ősszel átkerültek Salföldre, ahonnan a hímivar, a többi bikaborjával együtt értékesítésre kerültek. Az üszőborjak a két hetes karanténidőszak után kerültek az üszögulyába.

A 2004. év nyarán Csopakon kialakított legelőre szállítottunk 5 db ökröt, ahol december közepéig a terület tisztítását végezték.

Rackajuh: Tihanyban a Kutatóháznál az BfNPI tenyészkos állománya található. A kosok az év nagy részét itt töltik és csak a termékenyítő kosok kerülnek át a Káli-medencébe október közepétől december végéig. A 2004. évben született bárányok közül két ígéretes kosbárányt hagyunk meg felnevelés céljára. Tavasszal minősítés után a többi feleslegessé vált tenyészkossal együtt értékesítésre kerülnek. Jelenleg 6 db kos él Tihanyban.

Káli-medence (Salföldi Major, Kornyi-tavi telep)

Bivaly: A bivalyok a major belső területén, a látogatóktól elválasztó fakarám mögötti legelőn vannak egész évben. Vegetációs időben a fűvet legelik, ősszel-télen kiegészítő takarmányt, szénát, szemes takarmányt, sőt kapnak. Az állatok szabadok, nincsen napi mozgatásuk; természetes táplálkozó, pihenő ritmusaik szerint élnek. Itatásuk a természetes forrásból származó dagonyából, de ez év nagy részében a nyári csapadékhiány miatt emberi segédlettel van megoldva. Jelenleg 5 db növendék bika van a majorban, kizárólag bemutatási céllal.

Szürkemarha: A gulya tavasztól-őszig a Szegszénai- és Sásdi-réten kialakított legelőterületeken tartózkodik. Telelésük a salföldi Major mellett levő területen történik.

Rackajuh: A rackaállományunk a Kornyi-tónál lévő majorban található. Az állatok időjárás függvényében – ha lehet, egész évben – pásztorolással járnak ki a legelőre.

Mangalica: Egy állat van, ami bemutatási célt szolgál a salföldi Majorban.

Komondor: 1 kan és 1 szuka bemutatási és tenyésztési céllal. A 2004. évben két alom született. A kölykök 10 hetes korban, oltva, törzskönyvvel kerülnek eladásra.

Ló (kisbéri félvér): Az elmúlt időszakban egyedszám változás nem volt. Mindegyik ló belovagolva, egyik kocsizásra is betanítva.

Szamar: A 2004. év tavaszán megszületett a rég várt kancacsikó. Nyár végén pedig vásároltunk egy fiatal csődör szamarat, így év végétől már három szamar él a majorban.

Kápolnapuszta, Bivalyrezervátum:

A bivalyok két gulyában, egy-egy tenyészbikával együtt vannak tartva. Az egyik csapat naponta „pásztor” és kutya segítségével jár ki a legelőre, így nagyon szelídek. A kisebbik

gulya kevésbé szokott hozzá az ember jelenlétéhez, így időszaki kezelésük is nehezkesebb. A 2004. évben a szükös istállóférőhely-kapacitás miatt építeni kellett egy istállót. 2005-től kísérletet teszünk a szakaszos elletés bevezetésére, ezért épült egy két férőhelyes bikaistálló is ahová a bikák a fedeztetési időszakon kívül kerülnek. Az év során sor került tenyészállat selejtezésre is. Ennek keretében vemhességi vizsgálatok után 7 db meddő tehén került szelektálásra.

4.6. Vadászterületek

No.	Vadászterület megnevezése (ahol az igazgatóság a vadászatra jogosult)	Kiterjedése (bruttó ha)
1	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Tihanyi VE (19-304000-4-3-0 kódszámú vadászterület)	3.147
2	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Badacsony és környéke VE (19-303900-4-3-0 kódszámú vadászterület)	7.358
3	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság Kis-Balaton VE (20-202800-4-3-0 kódszámú vadászterület)	12.308

A Tihany Vadgazdálkodási Egységében 2 fő természetvédelmi őr látja el a hivatásos vadászati teendőket. Az éves kilövések elsődleges célja a vaddisznó, és gímszarvas kiszorítása volt a területről a 2004. évben is. A vaddisznó állománya lényegesen csökkent, a csapadékosabb évben nem kereste a vízpartot. 40 nagyvad esett Tihanyban.

A Badacsony és környéke Vadgazdálkodási Egységében 3 fő természetvédelmi őr látja el a hivatásos vadászati teendőket. A terület vadgazdálkodási adottságait tekintve hasonló Tihanyhoz, a 2004. éves nagyvad kilövés 30 volt.

A Kis-Balaton Vadgazdálkodási Egységében a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal együtt gyakoroljuk a vadászati jogot. 3 természetvédelmi őr és 2 vízügyi dolgozó lát el hivatásos vadászati teendőket, 2 kollégánk megbízott vadászként vesz részt a vadkárelhárításban. A 2004. évi teríték 330 nagyvad volt, melyből 240-et a Nemzeti Park Igazgatóság dolgozói hoztak terítékre. Csökkentek erdőgazdasági káraink, jelentős erőfeszítéseket tettünk erdősítéseink védelme érdekében; fokoztuk a vadászati nyomást és minőségi kerítéseket építettünk, illetve kiemelt figyelmet fordítottunk azok karbantartására. Mezőgazdasági káraink mértéke a tavalyi esztendőhöz képest emelkedett. Ennek oka a lényegesen nagyobb területekre vetett kukorica, melynek betakarítása az esős idő következtében elhúzódott.

A területekre egyaránt jellemző a 2001, a 2002. a 2003. és a 2004. években az éves kilövések folyamatos emelkedése, a 2000. évinek kettő és fél, háromszorosa jelenleg.

4.7. Halászati vizek

No.	A halászati víztér megnevezése (ahol az igazgatóságé a halászati jog)	Kiterjedése (ha)
	0	0

Igazgatóságunk nem rendelkezik halászati joggal. A 2003. évben megkezdődött az eljárás Letenye térségében két holtágon (Bonya, Murcsák) a halászati jog megszerzésére a 2004. évben nem zárult le.

Védett vízterek

No.	Országos jelentőségű védett vízterek*	Kiterjedése (ha)	Kezelési terv (+/-)
1	Arborétumi-tó (Zirci Arborétum Természetvédelmi Terület)	1	+
2	Balaton (Bozsai-ö. nélkül, Nemzeti Park része)	33	-
3	Balaton, Bozsai-öböl (fokozottan védett, BfNP Tihanyi Tájegység)	50	+
4	Balatonhenyei-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	4	+
5	Barkás-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	1	+
6	Belső-tó (BfNP Tihanyi-félsziget Tájegység)	40	+
7	Bika-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	1	+
8	Bonta-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	1	+
9	Cserkás-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	1	+
10	Hévízi-tó (Természetvédelmi Terület)	18	+
11	Kálomis-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	3	+
12	Kettős-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	2	+
13	Kis-Balaton I. tározó (BfNP Kis-Balaton Tájegység)	2.014	-
14	Kis-Balaton II. tározó (BfNP Kis-Balaton Tájegység)	5.197	-
15	Kisörspusztá (BfNP Káli-medence Tájegység)	51	+
16	Kornyó-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	20	+
17	Külső-tó (BfNP Tihanyi-félsziget Tájegység)	64	+
18	Monostori-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	3	+
19	Nádas-tó (BfNP Tapolcai-medence Tájegység)	6	+
20	Sárosfői Halastavak (Természetvédelmi Terület)	40	-
21	Tüskés-tó (BfNP Káli-medence Tájegység)	4	+
22	lápok (Veszprém és Zala megye területén)	116	-
Összesen:		7.770	

A táblázatban csak azon országos jelentőségű védett természeti területeken elhelyezkedő tavakat tüntettük fel, melyeknél a földhivatali nyilvántartásban a kivett (tó) kifejezés szerepel. A helyrajzi számok területét egyesítve adtuk meg.

A láp területeken a tavak a tőzeg kitermelése következtében alakultak ki. Ilyen tavak viszonylag jelentős területen található Zala megyében a Szévíz-patak és a Principális-csatorna mentén, valamint Veszprém megyében Mezölak mellett. A pontos adatok végett későbbi feladat felmérni a ténylegesen tavat alkotó vízterek területét.

A kivett (csatorna) területek és egyéb vízfolyások szintén nem szerepelnek itt, hiszen ezek nem tekinthetők nyílt vizes területeknek, illetve sok esetben nincs is bennük víz.

A védelemre tervezett Mura- és Kerka-menti Tájvédelmi Körzetek területén számos kis kiterjedésű holtág található. Mivel a terület jelenleg még nem védett, a táblázatba szintén nem került be.

A Balaton helyzete sajátos, mivel időszakos Ramsari Terület a téli időszakban, október 15. és április 15. között. A tó területéből országos védettnek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park helyrajzi számait tüntettük fel.

Védett halastavak

No.	Védett halastavak	Kiterjedése (ha)	Kezelési terv (+/-)
1	Sárosfői Halastavak (Nemeshany) (országos jelentőségű természetvédelmi terület)	40	-
2	Tőreki Halastavak (Siófok) (helyi jelentőségű természetvédelmi terület)	38	-
Összesen:		78	

Működési területünk 2004. év eleji bővülésével Igazgatóságunk megvásárolta a Balatoni Halászati Rt-től a Tőreki Halastavakat, így ez a helyi jelentőségű védett terület kezelői joga hozzánk került.

5. Jogi tevékenység

5.1. Hatósági eljárások

	Ügyek száma	Másodfokon			Közigazgatási per	
		<i>helyben hagyva</i>	<i>új eljárás</i>	<i>megváltoztatva</i>	<i>helyben hagyva</i>	<i>új eljárás</i>
Hatósági	1727	4	36	0	2	0
Szakhatósági	5727	*	*	*	**	**
Egyéb	4464					
Főszámon összesen: (alszámmal összesen)	11918 (32835)	4	36	0	2	0

* A másodfokú eljárások esetében nem rendelkezünk pontos információkkal az Igazgatóságunkat is érintő eljárásokról, így ez az adat nem ismert.

**A közigazgatási perrel érintett hatóságok nem tájékoztatják Igazgatóságunkat, így ez az adat nem ismert.

A BfNPI hatósági tevékenysége jogszabályokkal szinte teljes mértékben szabályozott, alapvetően a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján végzi. Feladat- és hatásköréről alapvetően a 211/1997. (XI.26.) Korm. rendelet rendelkezik, konkrét szakhatósági feladatköröket azonban több jogszabály is telepít az igazgatóságra. (Halászati, vadászati, környezetvédelmi, erdészeti, építészeti, hírközlési, bányászati, stb.)

Feladatunk a hatósági határozatok és a szakhatósági állásfoglalások elkészítése, a szabálysértési eljárások lefolytatása, a természetkárosítások esetén természetvédelmi bírság kiszabására irányuló eljárások kezdeményezése és nyilatkozatok kiadása a védett természeti területekre vonatkozó - a Magyar Államot illető - elővásárlási jog gyakorlásáról.

Igazgatóságunk hatósági tevékenysége a tájvédelmi szakhatósági hatáskörbe tartozó engedélyezési eljárásokról szóló 166/1999. (XI. 19.) Kormányrendelet, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény értelmében rendkívül széleskörű lett, mely törvényekkel kapcsolatos ügyek jelentős száma hatalmas leterheltséget okoz a szakfelügyelői állomány részére.

A beérkező ügyiratok megfelelő kezelése és feldolgozása szükségessé tette egy új iktató program beszerzését. Erre sor került, és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság által használt program fut a tavalyi évtől a BfNPI-nél is.

A II.fokú eljárásra vonatkozó adatok nagy része az ex lege védett lápok kiterjedésének megállapítására és ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére irányuló eljárásokkal kapcsolatos, melyek még a 2004. év elején jelentkeztek. A 2004-ben lefolytatott új eljárásokban hozott, jogorvoslattal érintett, eddig elbírált határozatok 90%-a már jóváhagyásra került.

A szakhatósági munkánk megítélése változatlan, a Környezet- és természetvédelmi Főfelügyelőség mint II.fokú hatóság, szakhatósági állásfoglalásaink több, mint 90 %-át megfelelőnek találta, helybenhagyta.

5.2. Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Természetvédelmi bírság	0	0
Szabálysértési eljárás	172	692
Helyszíni bírság	5	12

A szabálysértési eljárások száma ugrásszerű növekedést mutatott a 2004. évben. Az elkövetés helye legtöbb esetben a Balaton-part és térsége (pl. feltöltések, tiltott parkolások). A 2004. évben is fenntartottuk azt a gyakorlatot, miszerint lehetőség szerint az eljárás alá vont személyeket még akkor is meghallgatjuk a kiemeltebb ügyekben, ha a tényállás egyértelmű és tisztázott. Tapasztalataink szerint ugyanis a hivatalban történő megjelenésnek, illetőleg adott esetben a figyelmeztetésnek is elegendő visszatartó hatása van.

A bírságok befizetése, illetőleg behajtása továbbra is kritikus pont, különös tekintettel arra, hogy közmunkára nincs, illetőleg csak igen kis számban van lehetőség. Hasonlóan gondot jelent a külföldiekkel szemben kiszabott helyszíni bírság befizettetése is, hiszen pl. a fokozottan védett területre engedély nélkül belépőnek átadott utalványon azt nem fizetik be, a rendelkezésünkre álló adatok alapján annak behajtása pedig lehetetlen.

A helyszíni bírság lehetőségével a természetvédelmi örök viszonylag kevés alkalommal éltek.

5.3. Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	3	0	2
Egyéb büntető ügyek	0	0	0

Természetkárosítás ügyében háromszor tettünk feljelentést (fecskefészkek leverése, kaszálás, fehér golya vélt lelövése). A rendőrség két esetben megszüntette az eljárást, egy esetben pedig még folyamatban van az eljárás (ügyészségi szakasz az illegális kaszálásnál).

Egy, a 2003. évben indult ügyben jogerős (II. fokú) döntés született természetkárosítás büntetében és jelentős kárt okozó rongálás büntetében (forrás kikotrása, lápi élőhely megszüntetése, kb. 2.000 tő széleslevelű gyapjúsás elpusztítása). Büntetésként 1 év

börtönbüntetést szabtak ki 5 év próbaidőre felfüggesztve, illetve mellékbüntetésként egymillió forint pénzbírságot.

5.4. Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	4	1	0	3
Perbevonás	8	-	-	-
Munkaügyi perek	2	0	1	1
Közigazgatási perek	2	1	0	1
Büntető perek	0	0	0	0

Igazgatóságunk még az 1997. évben pert indított a PRO NATURA Kft.-nek bérbe adott 157 szürke marha-szerződés bontásának tárgyában. A bíróság a rendőrségi vizsgálat lezárulásáig felfüggesztette az ügy tárgyalását. A rendelkezésünkre álló adatok szerint az illetékes rendőrhatalóság a 2004. évben a nyomozást lezárta, az ügyet vádemelési javaslattal az ügyészségnek átadta. A 2004. évben 1 ügyben indítottunk polgári pert, a csopaki épülő székházunk – jelenleg felszámolás alatt álló – fővállalkozója ellen kártérítés címen. Alperesként 2 ügyben voltunk érintettek a 2004. évben. A tulajdonjog törlése, illetőleg szerződés semmisségének megállapítása iránti pert mint alperesek I. fokon megnyertük. Folyamatban van továbbá egy vadütközésből eredő kártérítési per.

A 2004. évben a Pp. alapján 10 esetben vonták Igazgatóságunkat alperesként perbe. Ezen ügyek általában magánszemélyek peres ügye (szolgalmi jog bejegyzése, tulajdonjogi viták, stb.), mely perekben Igazgatóságunkat tőrésre kérik kötelezni. Ezen ügyekben minden esetben írásban nyilatkozunk a kereseti kérelemre.

Kiemelnék még az évek óta húzódó munkaügyi pereinket, melyeket az Igazgatóság korábbi átszervezésében érintett dolgozóink indítottak. Egyik ügyünk sajnos peresztéssel zárult, másik ügyünkben pedig a II.fokú bíróság új eljárásra kötelezte az I. fokon eljáró bíróságot.

6. Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	17	5	22

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	50.233	20	150.000
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4.250	0	9.500

A BfNPI Természetvédelmi Őrszolgálat létszáma 22 fő, melyből egy fő GYED-en van. A 2003. évhez képest Somogy megye északi részén két fővel bővült őri állományunk, illetve egy fő nyugdíjba ment.

Az Őrszolgálat az alábbiak szerint alakult: A központban dolgozó Őrszolgálat-vezető és Őrszolgálatvezető-helyettes mellett a 19 területen dolgozó természetvédelmi őr 8 tájegységbe, ezeken belül 15 Őrkerületbe osztva végzi munkáját.

A tájegységek az alábbiak:

- Tihany Tájegység (2 Őrkerület)
- Badacsony - Káli-medence Tájegység (2 Őrkerület)
- Keszthelyi-hegység Tájegység (2 Őrkerület)
- Kis-Balaton Tájegység (2 Őrkerület)
- Magas-Bakony Tájegység (2 Őrkerület)
- Somló Tájegység (2 Őrkerület)
- Nyugat Zala Tájegység (1 Őrkerület)
- Észak Somogy Tájegység (2 Őrkerület)

A Természetvédelmi Őrszolgálat felépítése a Szolgálati Szabályzatban előírt hierarchiát követi: 1 fő Őrszolgálat-vezető, 1 fő Őrszolgálatvezető-helyettes, 7 fő tájegységvezető, 2 fő terület-felügyelő, 8 fő Őrkerület-vezető és 3 fő területőr. A tömbszerűen elhelyezkedő védett területek nehezítették az Őrkerületek kialakítását, melyek olykor hosszúkásak, megnövelve ezzel a természetvédelmi őr lakóhelye és Őrkerülete határa közötti távolságot. Az országos átlagnál több az egy természetvédelmi őrré jutó védett és nem védett területek aránya (4.250 ha/fő és 50.233 ha/fő), a megnövekedett ügyiratszám és a folyamatosan bővülő feladatok veszélyeztetik a minőségi munkavégzést.

Társhatóságaink többségével rendszeres, de legalább alkalmi a kapcsolattartásunk. Együttműködési megállapodást kötöttünk az illetékes rendőri, katasztrófavédelmi, vám- és pénzügyőr, valamint határőr szervekkel. Kiemelendő a Balatoni Vízügyi Igazgatósággal kötött megállapodásunk, melynek eredményeként rendszeres közös ellenőrzéseket tartunk a Balaton északi partján az engedély nélküli víziállások létesítése, horgászat, mederfeltöltés, nádvágás stb. ügyében. A légirendészettel történt kapcsolatfelvételünk eredményeként született megállapodások nagyságrenddel csökkentették az engedély nélküli sárkányrepüléseket, siklóernyőzéseket a fokozottan védett Csobánc- és Somló tetőn. A 2001. évben kötöttünk Együttműködési Megállapodást a két megyei Vadászati Hatósággal, közös ellenőrzéseink rendszeresekek.

Speciális hatósági, szakhatósági feladat az épített környezet, a tájképi értékek védelme. A 2004. évben a több mint 4.000 építési ügy azt jelenti, hogy a területi kollégák mindegyike naponta átlagosan egy építésügyi eljárásban vesz részt valamilyen formában. Természetesen ezen ügyek eloszlása is meglehetősen egyenetlen. A probléma megoldása az őri létszám emelése a folyamatosan bővülő feladatokkal összhangban. A három saját kezelésű vadgazdálkodási egységünkben (összesen kb. 22.000 ha) hét természetvédelmi őr lát el egyben hivatásos vadászati teendőket is. A területekre előírt vadgazdálkodási éves terv 400-nál több nagyvad elejtésére kötelez bennünket a vadállomány megfelelő szintre történő létszám apasztása érdekében. A számok tükrében ez a feladat hat naponta írja elő egy személynek egy nagyvad kilövését. Segítség lenne vadkárelhárítási időszakban, ezen kollégák részleges tehermentesítése. Harmadik speciális feladatként több őrünk vesz részt állatállományunk gondozásában, a saját kezelésű területeinken folyó munkák irányításában.

Az állomány szakképzettsége megfelelő, 17 fő szakirányú felsőfokú, 5 fő szakirányú középfokú végzettségű. Hiányosság a nem megfelelő nyelvtudás. Megoldás az egyéni nyelvtanulás anyagi támogatása.

Az Őrszolgálat tagjai rendelkeznek a jogszabályban előírt egyenruházati viseletelemekkel. Valamennyi természetvédelmi őr rendelkezik mobiltelefonnal, önvédelmi gáz sprayvel. A

mobiltelefonok cseréje a 2005. évben szükségessé válik. A 22 természetvédelmi őrből 17 főnek van szolgálati önvédelmi maroklőfegyvere, évi egyszeri lögyakorlatot tartottunk hagyományosan a Csupaki Rendészeti Szakközépiskola kiképző bázisán. Ennek ellenére nem célunk a szolgálati önvédelmi maroklőfegyver rendszeres viselete, őrünk többségének – különösen a nyári időszakban – napi feladatai közé tartozik kiemelt bemutatóhelyeink és egyéb fontos turista útvonalaink ellenőrzése, csoportkísérés, ahol elsősorban tájékoztatással segítik a természetkedvelőket, a hatósági szerep ezen feladatok ellátásakor háttérbe szorul. A szolgálati fegyverek állapotát, tárolását folyamatosan ellenőriztük. 13 fő szolgálati gépjárművel látja el feladatát (2 gépjármű bővülés az előző évhez képest). 2 fő munkáját segíti motorkerékpár, amelyre egyre nagyobb az igény, e téren továbbra is fejlesztést tervezünk. A mindenki számára megállapított kilométerkeret nagysága 800 és 2.500 km között változik. A szolgálati gépjárművek folyamatos cseréje, illetve egy-két darabos fejlesztése szükséges. Távcsővel és fényképezőgéppel minőségi cseréket folyamatosan kell végrehajtanunk. Mind több feladat ellátásának nélkülözhetetlen eszköze a GPS, melyekkel szintén gyarapítani szükséges az eszközállományt.

7. Költségvetés és vagyon

A vagyonkezelői és az államigazgatási feladatok ellátásához a költségvetési támogatás, az átvett pénzeszközök és a saját bevételek biztosítanak forrást. A szükséges kiadások mértéke évről-évre növekszik, egyrészt az inflációs hatások, másrészt a folyamatos beruházások indukálta növekvő működési ráfordítások miatt.

Igazgatóságunk gazdálkodása kiegyensúlyozott volt a 2004. évben. Pénzügyi helyzetünk továbbra is stabil maradt, likviditásunk folyamatos volt, mivel a kiadásokat megfelelő módon, ütemezetten finanszíroztuk, továbbá a saját bevételi előirányzatot túlteljesítettük.

A források szűkössége miatt és az EU csatlakozás kapcsán a jövőben is célunk, hogy feladataink ellátásához, újabb beruházások megvalósításához pályázati lehetőségekből teremtsünk pótlólagos finanszírozási forrásokat. A pályázati finanszírozás azonban két nehézséget állít Igazgatóságunk elé: egyrészt meg kell oldani az önrész előteremtését, másrészt az utófinanszírozás miatt a bevételek a kiadásokat követően jelentkeznek. Sajnos tapasztalataink azt mutatják, hogy a már kifizetett számláknak a támogatást nyújtó szervezethez történő benyújtását követően több hónap is eltelik, mire a támogatási összeg megérkezik. Tekintettel arra, hogy a kivitelezők nem tudnak több hónapot várni az elvégzett munka után járó vállalkozói díjra, ennek az időszaknak a finanszírozását az Igazgatóságnak kell pénzügy-technikailag megoldania. Jelenleg 4 db Széchenyi-terv forrásból megvalósult beruházás támogatási ellenértékét nem kapta meg Igazgatóságunk, amely összegszerűen a 100 MFt-ot is meghaladja. Amennyiben a pályázatok terén az utófinanszírozás jelenlegi rendszerében változás nem történik, úgy Igazgatóságunknál arra az időszakra, amíg jogos követeléseikhez hozzá nem jut, a 2005. évben átmeneti likviditási problémák jelentkezhetnek.

7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	234.478
	Járulék	73.986
	Dologi	209.340
	Egyéb	18.256
	<i>Működési kiadások összesen</i>	536.060
Felhalmozási kiadások	Intézményi beruházás	559.856
	Felújítás	9.524
	Egyéb felhalmozási kiadás	0
	Egyéb központi beruházás	36.256
	<i>Felhalmozási kiadások összesen</i>	605.636
Kölcsönök nyújtása		0
Kiadások összesen		1.141.696

Az Igazgatóság kiadásai a 2004. évben 1.141.696 eFt-ot tettek ki, mely 251.832 eFt-tal (28,3 %) haladja meg a 2003. évi adatokat.

A kiadások növekedését tekintve a működési kiadások (536.060 eFt) emelkedése 6,2 %-os volt, amely lényegében a 2004. évi inflációval egyezik meg. A működési kiadások reálértékben 2003-as szinten maradása a dologi kiadások terén az Igazgatóság költséghatékony gazdálkodásának volt köszönhető, míg a személyi juttatások és járulékaik esetében annak, hogy tavaly illetményemelésre nem került sor, ill. az 1 havi külön illetmény kifizetése jogszabályi változás miatt csak 1/12 részben valósult meg.

Felhalmozási kiadásaink 2003. évhez képest 57,5 %-kal emelkedtek, összességükben 605.636 eFt-ot tettek ki. Megjegyzendő, hogy a 2004. évi intézményi költségvetésben a felhalmozási kiadások (felújítás + intézményi beruházás) eredeti előirányzata mindössze 17.500 eFt volt, amely az amortizálódó eszközpark pótlására sem elegendő.

Tavalyi beruházásaink között 160 MFt értékben aktiváltuk a még 2003. évben a Balaton déli partján a Balaton Halászati Rt.-től megvásárolt Töreki-tavakat (110 MFt földterület, 50 MFt halastó).

További földterületek megvásárlására az Igazgatóság a 2004.évben 46.643 eFt-ot költött, melynek meghatározó részét fejezeti kezelésű előirányzatból finanszíroztuk. A védettségi szint helyreállítása c. feladatfinanszírozásra tavaly 46,5 MFt beruházási, 1 MFt dologi előirányzat állt rendelkezésünkre, mely összegeket döntően felhasználtuk, a maradvány pedig kötelezettségvállalással terhelt.

A salzföldi bánya rekultivációjára 9.944 eFt-ot, szigligeti bánya rekultivációjára 11.196 eFt-ot fordítottunk.

A felhalmozási kiadások között meghatározó - mintegy 305 MFt-ot képviselő - épület és építmény beruházásainkat a 7.4. pontban mutatjuk be.

Gép, berendezés, felszerelés és jármű beszerzéseink és felújításaink részletesen a 7.5 pont alatt szerepelnek.

7.2. Bevételek

		Teljesítés (eFt)
Bevételek	Működési	190.201
	Felhalmozási	426.976
	Kölcsönök visszatérülése	0
	Bevételek összesen	617.177
Költségvetési támogatás	Működési	330.360
	Felhalmozási	68.678
	Támogatás összesen	399.038
Bevételek összesen:		1.016.215

Igazgatóságunk összes bevétele a 2004.évben 1.016.215 eFt-ot tett ki, amely 234.481 eFt-tal (30 %) haladta meg a 2003. évit.

Az összes bevételen belül a 7.2. táblázat szerinti „bevételek” a 2003.évhez képest 56,3 %-kal nőttek. A növekedés egyrészt arra vezethető vissza, hogy Igazgatóságunk 2004. évi intézményi saját bevételei 136.581 eFt-ot tettek ki, 41.824 eFt-tal meghaladva a 2003. évit (+44,1 %). Saját bevételeink elsősorban ökoturisztikai tevékenységünkől (50.396 eFt), földterületeink haszonbérbe adásából (20.505 eFt), vadgazdálkodási tevékenységünkől (9.731 eFt) és állatértékesítésből (2.670 eFt) származtak.

A működési célú pénzeszköz átvételek összességében 53.620 eFt-tal járultak hozzá kiadásaink finanszírozásához. Ez az összeg 26.720 eFt-tal magasabb a 2003. évinél (+100 %).

A működési célú átvett pénzeszközök között meghatározó a KvVM fejezeti kezelésű előirányzataiból szakmai feladatok finanszírozására átvett összeg (48.471 eFt).

A felhalmozási célú pénzeszköz átvételek 426.976 eFt-tal járultak hozzá kiadásaink finanszírozásához. Ez az érték 252.410 eFt-tal magasabb a 2003. évinél (+144,5 %).

A felhalmozási célú átvett pénzeszközök között kiemelkedő jelentőségű a KvVM fejezeti kezelésű előirányzataiból átvett összeg (236.776 eFt). E tétel finanszírozta többek között a síófoki Töreki-tavak megvásárlását, a bánya-rekultivációkat, továbbá részben a védett földterületek megvásárlását.

A felhalmozási átvételek között a 2004. évben meghatározó volt a központi költségvetésből átvett összeg (179.000 eFt), amely a csopaki székházépítésre biztosított fedezet második részleteként került jóváírásra.

A költségvetési támogatás összege a 2004. évben a 2003. évhez képest 17,8 %-kal csökkent, alátámasztva azt a gazdaságpolitikai koncepciót, hogy az állam fokozatosan csökkenő mértékben finanszírozza saját intézményeit.

A működési költségvetési támogatás 8,2 %-kal mérséklődött, míg a felhalmozási célú költségvetési támogatás 45,3 %-kal csökkent. Ez utóbbi tétel elsősorban a központi beruházási források 2003. évi 78.782 eFt-os összegéről minimális, 9.800 eFt-ra mérséklődéséből adódott.

7.3. Vagyon

A vagyon tekintetében az Igazgatóság folyamatosan növekvő eszközállománnyal rendelkezik, nettó 2,1 Mrd Ft nagyságrendű állami vagyon kezelőjeként gazdálkodik.

A 7.3.1. táblázat a befektetett eszközök, a 7.3.2. táblázat a forgóeszközök 2004. december 31-i állományát tartalmazza eszközcsoportonkénti bontásban.

7.3.1. Befektetett eszközök

		Bruttó érték (eFt)	Értécsökkenés (eFt)	Nettó érték (eFt)
Vagyoni értékű jogok		135	135	0
Szellemi termékek		10.707	8.075	2.632
Ingtatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	<i>Földterület</i>	1.034.505	0	1.034.505
	<i>Telek</i>	59.621	0	59.621
	<i>Épület</i>	340.301	32.696	307.605
	<i>Építmény</i>	158.476	13.430	145.046
	<i>Erdő</i>	0	0	0
Gépek, berendezések, felszerelések	<i>üzemeltetési és számítástechnikai eszközök</i>	46.461	33.656	12.805
	<i>egyéb gép, berendezés</i>	141.726	52.782	88.944
	<i>képzőművészeti alkotások</i>	3.190	0	3.190
Járművek		118.858	82.304	36.554
Tenyészállatok		21.343	5.820	15.523
Beruházások, felújítások		292.047	0	292.047
Tartósan adott kölcsönök		21.494	0	21.494
Összesen		2.248.864	228.898	2.019.966

A befektetett eszközökön belül meghatározó az ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok állománya, amely a befektetett eszközök 94,7 %-át teszik ki. Az ingatlanok állománya tavaly 285 MFt-tal bővült. Jelentősebb beruházásainkat a 7.1. és 7.4. pontokban mutattuk be.

Gép, berendezés és jármű beszerzéseink a 7.5. pont alatt kerülnek bemutatásra.

Tenyészállat állományunk a 2004. évben 9.183 eFt értékben csökkent. Ennek oka, hogy az Állami Számvevőszék javaslata alapján 11.030 eFt értékű, idegen helyen tárolt tenyészállatot –melyek leltározását a Pro Natura Kft. vezetője, Peresztegi Gyula nem tette lehetővé- a meglévő szerződés tartalmát és a számviteli előírások „óvatosság alapelvét” figyelembe véve átsoroltunk az egyéb hosszú lejáratú követelések közé.

Folyamatban levő beruházásaink között a csopaki székházépítést tarjuk nyilván 292.047 eFt értékben. A beruházás várható befejezési időpontja 2005. február vége.

A tartósan adott kölcsönök között a idegen helyen tárolt tenyész- és növendék állatok átsorolásából adódó követelés, valamint a dolgozóknak nyújtott lakáscélú munkáltatói kölcsön állománya került kimutatásra.

7.3.2. Forgóeszközök

Megnevezés	Érték (eFt)
Vásárolt anyagok	812
Áruk, készletek	25.048
Saját termelésű készletek	21.437
Követelések	3.099
Pénztárak és betétkönyvek	176
Elszámolási számlák	59.735
Idegen pénzeszközök	1.631
Függő, átfutó, kiegyenlítő kiadások	0
Összesen	111.938

A forgóeszközök állományában meghatározó az elszámolási számlák 59.735 eFt-os állománya, amely döntően a csopaki székházberuházás befejezésének a fedezetét képezi.

A saját termelésű készletek a növendék állatokat tartalmazzák, melyek értéke 2.761 eFt-tal csökkent 2003-hoz viszonyítva. A csökkenés oka, hogy a már hivatkozott ÁSZ jelentés alapján a növendék állatok értékéből 9.141 eFt-ot az egyéb hosszú lejáratú követelések közé soroltunk át.

Az áruk, készletek az Igazgatóság oktatási, ismeretterjesztési és ökoturisztikai tevékenységéhez kapcsolódó készletek állományát mutatja, amely az elmúlt évben 15.948 eFt-tal bővült, tükrözve ezáltal a bemutatóhelyek forgalmának jelentős növekedését.

7.4. Épületek

Az épület típusa*	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	7	2
Szolgálati lakás	4	0
Állattartó épület	3	0
Egyéb állattartó építmény	2	0
Tanya	0	0

* A turisztikai létesítmények a 8.1 táblázatban kerülnek részletezésre.

A 2004. év elején 23.213 eFt értékben aktiválásra került a 2003-ban központi beruházási forrásból megvásárolt és felújított zalaegerszegi irodaépület. Az új épületben a munkakörülmények a korábbiakhoz képest jelentősen javultak. A Somogy megyei BKÜ területek átkerülése miatt Igazgatóságunk Siófokon irodát bérelt a tevékenységének itteni ügyeinek intézéséhez, illetve az ügyfelek fogadásához.

2004. májusában felavatásra került a Széchenyi-terv forrásból átfogó fejlesztés keretében 61.760 eFt értékben megvalósult kápolnapusztai ökológiai bemutatóhely, magába foglalva a hazai bivalytenyésztés múzeumának létrehozását.

A 2004. évben folytatódott az Igazgatóság csopaki központjának kialakítása. A tervezett november 30-i átadási határidő pár hónapos késedelmet szenved, melynek oka, hogy a közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott kivitelező cég (ÁM Általános Magasépítő Kft) ellen felszámolási eljárás indult, így új kivitelezővel kellett a már megkezdett munkát folytatni. Továbbá a „B” épület átépítése során -a leggondosabb előkészítési munkálatok ellenére is- a régi, leromlott állagú ingatlanban olyan építészeti problémák jelentkeztek, amely miatt azt szinte az alapokig vissza kellett bontani.

A nem várt nehézségek ellenére az új kivitelező ZÁÉV Rt. a beruházás módosított kivitelezési feladatait szakszerűen elvégezte, melynek eredménye, hogy a székházépület átadás-átvételi eljárása 2005. február elején befejeződik, míg a „B” épület is február végére várhatóan kész lesz. A fent bemutatott problémák kiküszöbölése, a tereprendezés, a két hektáros kert végleges kialakítása és az épületek bebútorozása további anyagi ráfordítást igényel Igazgatóságunktól.

A Káli-medencében található környi-tavi juhhodályok felújítására központi beruházási forrásból 4.500 eFt-ot, saját pénzeszközei terhére 1.031 eFt-ot költött Igazgatóságunk.

A svájci-magyar projekt egyik eredményeként vásárolt zalaszántói Kotsy-vízimalom felújítása és bemutatóhellyé történő átalakítása Széchenyi-terv forrásból (42.891 eFt) megtörtént.

A kutatóházak és bemutatóhelyek egyéb ingatlanai esetében jelentősebb fejlesztés nem történt, csak állagmegőrző javításokra került sor.

7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	63	8
Terepjáró	18	1 (+2)
Személygépjármű	13	1
Motorkerékpár	4	0
Kerékpár	4	0
Vízijármű	6	0
Videokamera	5	0
Digitális fényképezőgép	16	0

Hagyományos fényképezőgép	17	0
Spektív	9	3
Kézitávcső	56	0
Éjjellátó készülék	0	0
Számítógép	59	5
Mobiltelefon	68	6

Központi beruházási (5.300 eFt) és intézményi beruházási forrásból az év során több mezőgazdasági munkagépet és járművet vásároltunk (roppantógép, rendsodró, motorfűrész stb.). Meghatározó összeget egy MTZ traktor (9.175 eFt), egy pótkocsi (2.250 eFt), egy szippantó autó (2.305 eFt) és egy fűkasza (1.231 eFt) beszerzése jelentett.

Ezen eszközbeszerzések célja az volt, hogy a vagyonkezelési tevékenység hatékonyságát növeljük, és az önköltségét csökkentjük oly módon, hogy a külső vállalkozókkal történő munkavégzést fokozatosan saját eszközparkkal és munkaerővel váltsuk ki.

Természetesen egyre bővülő területeink további mezőgazdasági eszközbeszerzéseket, valamint a meglévő eszközpark folyamatos felújítását, rendszeres karbantartását igénylik.

Eszközbeszerzéseink között érdekességként kiemelhető, hogy a tavalyi év során 2.400 eFt értékben beszerzésre kerültek a híres ornitológus, Csörgey Titusz méltó emlékhelyének kialakításához szükséges képzőművészeti alkotások, mely gyűjteményt Csörgey Titusz örököseitől sikerült megvásárolnunk.

Járműállományunkban változást jelentett egy Daewoo Kalos típusú használt gépjármű megvásárlása (2.100 eFt), melyre a hatósági munkával együtt járó gyakori helyszíni kiszállások, tárgyalásokon történő részvétel miatt volt szükség. A 2005. január 01-vel megtörtént szervezeti átalakítás és az Igazgatóság hatósági tevékenységének megszűnése miatt a fenti járművet térítésmentes eszközátadás keretében a Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek átadtuk.

Az év során saját beruházási forrásból vásároltunk egy Ford Ranger típusú terepjárót (4.649 eFt), amely a Természetmegőrzési Osztály Zala-megyei dolgozóinak munkáját segíti. A jármű beszerzésével egyidejűleg - a vételárba beszámítandó - értékesítésre került 1 db Opel Astra Caravan típusú személygépkocsi.

Az OKTVF által bonyolított központosított közbeszerzés keretében történt terepjáró beszerzésekből Igazgatóságunk részére 2 db Ford Ranger került átadásra. A gépjárművek beszerzésével párhuzamosan 1 db erősen elhasználódott Lada Nívát Igazgatóságunk kedvező áron (770 eFt) értékesített.

Összességében tehát járműállományunk mennyiségében jelentős változás nem történt, annak minősége viszont egyértelműen javult. A jelenleg meglévő, rövidesen 0-ra íródó, erősen elhasználódott Lada Níva járműpark azonban további minőségi cseréket tesz indokolttá, amelynek fedezete a 2005. évi költségvetésben nem biztosított.

Egyéb gép, berendezés vásárlásaink egyrészt a szakmai - természetvédelmi, oktatási, vagyonkezelési - másrészt a napi ügyviteli munkák során használt eszközök beszerzésére irányultak.

Az államigazgatási feladatok ellátásához a költségvetési támogatás, az átvett pénzeszközök és a saját bevételek biztosítanak forrást. A szükséges kiadások mértéke évről-évre növekszik, egyrészt az inflációs hatások, másrészt az ellátandó feladatok bővülése miatt.

8. Bemutató, oktatás, PR

8.1. Turisztikai infrastruktúra

Oktatóközpont – szállás

Név	Cím	Férőhely	Állapot rövid leírása	Vendég-éjszaka	Kihasználtság (%)
Erdők Háza	Bakonybél, Szent Gellért tér 7.	18	Turistaszállás (konyha, tusoló)	1.443	22%
Tihany Kutatóház	Tihany	6	Csak kutatók és minisztériumi, nemzeti parki dolgozók részére	252	12%
Vönöczky Schenk Jakab Kutatóház	Fenekpuszta	12	Csak kutatók és minisztériumi, nemzeti parki dolgozók részére	374	9%
Erdőismereti Oktatóbázis	Bakonybél, Szent Gellért tér 7.	29	Kulcsosház, melegítő konyha, erdei iskolások számára	1.925	36%
Diás-sziget	Fenekpuszta	7	Csak kutatók és minisztériumi, nemzeti parki dolgozók részére	60	3%

Az Igazgatóság turisztikai hasznosítási koncepciója meghatározza a turisztikai tevékenység hosszú távú stratégiáját, jövőképét. A BfNPI turisztikai bemutatóhelyei a Balatonhoz látogató belföldi és külföldi vendégek számára gyakori kirándulási célpontok. A nemzeti park bemutatóhelyei beépültek a balatoni turisztikai kínálatba, a régióban egyre több utazási iroda propagálja a nemzeti parkot kiegészítő programként.

Az Igazgatóság kiejánlja oktatási programját az iskoláknak, ezzel hatékonyabbá és sokszínűvé téve a környezeti nevelői munkát. A Parkba szervezeten érkező ifjúsági csoportok számára biztosítjuk a megfelelő színvonalú oktatási környezetet, mind a felszerelt oktató helyiségek, mind pedig a szabadtéren és a bemutatóhelyeken alkalmazott bemutató módszerek, eszközök által. Az előadásokat, foglalkozásokat megfelelően képzett, elhivatott szakemberek tartják. A helyi vállalkozókkal, intézményekkel való együttműködés révén biztosított a helyszíni programok során az elszállásolás és az étkeztetés is.

Általános cél: Elsősorban a nemzeti park területén található természeti és kulturális értékek bemutatása, ennek során természetbarát szemlélet kialakítása. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére milliós nagyságrendű látogató érkezik. Ennek egy részét iskoláskorú csoport teszi ki. Az Igazgatóság oktatási tevékenységét elsősorban az általános iskolásokra lehet a legnagyobb hatékonysággal építeni.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság bakonybéli Erdőismereti Oktatóbázisa és Kismesterségek Háza 2002. indító évet követően a 2003. évben még több látogatót fogadott, ez annak köszönhető, hogy 29-fős szálláshelyet alakítottunk ki az Oktatóközpontunkban, mely így komplex szolgáltatással (szállás és program) szolgálja az erdei iskola ügyét. A 2004-es év folyamán az oktatóközpont 450 fő erdei iskolást fogadott és összesen 1925 szálláséjszakát értékesített. Az Erdőismereti Oktatóbázis és Kismesterségek Háza a tanév során erdei iskolaként fogadta az ország minden részéről az idelátogató diákokat. A napi programok során a gyerekek megismerkedtek a Bakony élővilágával, földtörténetével, kultúrtörténetével és a térséghez kötődő kismesterségekkel is.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság egyéb oktatással kapcsolatos tevékenysége:

- Jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények, vetélkedők szervezése.
- Erdei iskolák szervezése és működtetése.
- Akkreditált tanártovábbképzést biztosítottunk 24 fő tanár részére terepi ismeretek témakörében. Ezen nagysikerű programunkat a 2005-es esztendőben is folytatni fogjuk, elnyert pályázat alapján.
- Ismeretterjesztő, a Nemzeti Parkunkat bemutató előadások tartása (évi 100-150 alkalommal).
- Szakdolgozók diplomamunkájához segítségnyújtás (évi 20 fő).
- Nyári és szakmai gyakorlatosok (egyetemi diákok) fogadása, gyakorlatuk biztosítása (évi 36 fő).
- Nyári tábor megszervezése 8-14 éves korú gyerekek részére (2004. Tihanyi-félsziget).
- Részvétel megyei programokban (Veszprém Megyei Rendőrkapitányság Bűnmegelőzési Osztálya által szervezett „Egy nap a biztonságért, egy nap az iskolában” elnevezésű éves akcióban).
- Akkreditált, választható tantárgy indítása a Veszprémi Egyetemen, ökoturisztikai szakvezető képzésre. Az együttműködés kialakítása folyamatban van.

Múzeum – kiállítás

Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája	Látogathatóság
Lóczy-barlang	Balatonfüred, Öreghegyi út	20 fő	Fokozottan védett idegenforgalmi barlang. Középső-triász korú mészkőrétegeket, üstszerű oldásokat mutat be.	Máj. 1. - Szept. 30. 10.00 - 17.00, hétfő szünnap
Hegyes-tűi Geológiai Bemutatóhely	Monoszló	100-150 fő	A Balaton-felvidék egykori vulkáni tevékenységét reprezentáló geológiai bemutatóhely. A múzeum a térség geológiai felépítését, jellemző kőzeteit, a kőbányászatot mutatja be.	Ápr. 15. – Okt. 31.
Hazai ősi háziállatfajtákat bemutató major	Salföld	500-1.000 fő	Hagyományos magyar háziállatokat, mezőgazdasági eszközöket bemutató major. 100 év a Balaton-felvidéken c. fotókiállítás.	egész évben
Tájház	Vörs	20 fő	A népi építészet hagyományait őrző nádfedeles talpasház, tisztaszobával, füstös konyhával, népi eszközökkel.	Máj. 1. - Szept. 30.
Bivalyrezervátum	Kápolnapuszta	1.000-1.500 fő	Vizibivaly bemutatása (a múzeum és a tanösvény építése befejeződött).	egész évben
Fekete István Emlékhely	Diás-sziget	25 fő	Fekete István könyveit, életéhez fűződő tárgyakat bemutató szoba. Matula kunyhó.	kedd, csütörtök 10.00 órakor indulás a Vönöczky Schenk Jakab Kutatóháztól
Bakonyi Erdők háza	Bakonybél	45 fő	A Magyas-Bakony természeti értékeit, kőzeteit, élővilágát és az erdészek, vadászok munkáját, a hagyományos famessterséget mutatja be a múzeum.	Márc.15. - Ápr.30 és Okt. 1. - Nov. 30. -00-15.00 Máj. 1. - Szept.30. 9.00-17.00 hétfő: szünnap

Arborétum	Zirc	1.000-1.500 fő	Hazai növénygyűjteményeink közül kiemelkedő.	Márc.15. - Ápr. 30. és Okt.1. - Nov. 30. 9.00-16.00, Máj. 1. - Aug. 31. 9.00-18.00, Szept. 1. - Szept. 30. 9.00-17.00
Tavasbarlang	Tapolca	45	Fokozottan védett idegenforgalmi barlang. A szarmata mészkőben alakult ki. A Malom-tó felduzzasztásával csónakázóhatóvá vált.	Márc. 15. - Máj.31 és Szept. 1. - Nov. 15.: 10.00-17.00. Jún. 1. - Aug. 31.:10.00-18.00 Hétfő szünnap

A Nemzeti Park bemutatóhelyei „mozaikosan” helyezkednek el. Az Igazgatóságnak jelenleg nincsen önálló látogatóközpontja, így a bemutatóhelyek próbálják részben ezt a feladatot is ellátni. A jövőben terveink között szerepel a Tihanyi-félszigeten látogatóközpont kialakítása, ami a 2003. július 1-én megkapott Európa Diploma feltételei között is szerepel. A látogatóközpont helyszíne a tihanyi önkormányzattal kijelölésre került.

Tanösvény

Név	Helye	Hossza (km)	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány (-/+)
Lóczy gejzír-ösvény	Tihanyi-félsziget	18	geológiai; táblás, önmagába nem visszatérő	BfNPI	-
Boroszlán tanösvény	Bakonybél, Odvaskő	2 és 7	komplex; táblás, önmagába visszatérő	BfNPI	+ (A/5 24 oldal, magyar)
Geológiai-botanikai tanösvény	Badacsony-hegy	4	komplex; táblás, önmagába visszatérő	BfNPI	+ (A/5 32 oldal, magyar, német)
Geológiai-botanikai sétaút	Kovácsi-hegy, Zalaszántó	6	komplex; táblás, önmagába visszatérő	Önkormányzat	-
Bazaltorgonák tanösvény	Szent György-hegy, Raposka	4	táblás; önmagába nem visszatérő	BfNPI	-
Búbos vöcsök tanösvény	Kányavári-sziget, Balatonmagyaród	3	zoológiai; táblás, önmagába visszatérő	BfNPI	-
Kitaibel tanösvény	Somló-hegy	3	komplex; táblás, önmagába visszatérő	BfNPI	+ (A/5 24 oldal, magyar)
Koloska-völgy	Balatonfüred	3	Önmagába visszatérő táblás - erdészeti	BfNPI	-
Theodora tanösvény	Káli-medence	12	Hidrológiai, ökológiai. Önmagába visszatérő, leágazások, táblás	Kékkúti Ásványvíz Rt.	+ (leporelló)
Pele Apó ösvénye	B.györök-B.ederics	10	Természetismeret, táblás	BfNPI	+ (A/5 24 oldal)

A saját bemutatóhelyek és tanösvények a Széchenyi turisztikai beruházás keretében kerültek fejlesztésre és kialakításra.

8.2. Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
1	Magas-Bakony TK Boroszlán tanösvény füzet	1994	1162
2	Képeslapok	1996	40289
3	Káli-medence leporelló (M,A,N)	1998	7357
4	Káli-medence falvas leporelló – 9 falu (M,A,N)	1998	6252
5	Káli-medence Részletes Útikalauz (M,A,N)	1998	9178
6	Badacsony tanösvény füzet (M, A)	1998	1991
7	BfNPI tájékoztató füzet (M,A)	1999	899
8	BfNP térkép (M, A, N)	2000	1874
9	A Pécselyi-medence és környéke c. könyv	2000	658
10	A Kis-Balaton térsége c. könyv	2001	1393
11	Somló, Kítaibel tanösvény füzet	2002	796
12	Kápolnapusza, Bivalyrezervátum leporelló (M, A, N)	2002	7244
13	Hegyestű geológiai bemutatóhely leporelló (M, A, N)	2002	4839
14	A Tihanyi-félsziget c. könyv	2002	2363
15	„Egy varázslatos világ” plakát	2002	40
16	Geológiai kirándulások 1.: A Balaton-felvidék	2002	2435
17	BfNP falinaptár 2005.	2004	-
18	A Tapolcai-medence és tanúhegyei c. könyv	2003	2331
19	Zirc, Arborétum (TKM füzet)	2003	1121
20	Kankalin füzet feladatlapok gyerekeknek (M)	2004	725
21	Keszthelyi-hegység Pele tanösvény (M)	2004	2969
	Nyelv: magyar - M, német - N, angol - A		

A kiadványok Széchenyi turisztikai beruházás, OM-KVVM-MEH-GKM-FYISM támogatással, valamint szponzorok segítségével készültek. Az utánnnyomás részben az eladott kiadványok árának visszaforgatásával történik.

2004. év új kiadványai: a gyerekeknek szóló feladatlapok gyűjteménye, a Kankalin füzet, a Keszthelyi-hegységben kialakított Pele ösvény kísérő füzet, a 2004. évi turisztikai kínáló és a 2005. évi BfNPI falinaptár.

A kiadványokat a BfNPI bemutatóhelyein, valamint bizományosi szerződések formájában a Bakonyi Természettudományi Múzeumnál, TOURINFORM irodáknál, utazási irodáknál, a KvVM Közönségszolgálat Zöld Boltjában árusítják.

A minisztérium által biztosított Védett növények, Fokozottan védett növények, Védett madárfajaink és Fokozottan védett madárfajaink, valamint a Magyarország nemzeti parkjai sorozat plakátjai elfogytak, pótlásukra nagy szükség lenne.

8.3. Látogatottság

	Látogatók száma a 2004. évben
Saját oktatási központ	20 csoport, azaz 450 fő
Szakvezetési túra	330 csoport, azaz kb.14.000 fő
Látogató Központ	-
Múzeum/kiállítás	144.314 fő
Nyílt/jeles nap, rendezvény	5.800 fő
Más szolgáltatók szervezésében (becsült adat)	150.000-200.000 fő

Az Igazgatóság szolgáltatásai:

- Szakvezetés: Nemzeti Parkunk nyitott a látogatók számára, egy terület kivételével: a Kis-Balaton fokozottan védett terület, ahova csak külön engedéllyel és az Igazgatóság által biztosított szakvezetővel lehet belépni. A park további területeinek alaposabb, igényesebb megismeréséhez kérésre szakvezetést biztosítunk.
- Szálláshelyek: Bakonybélben a Bakonyi Erdők Házában 18 fő részére turistaszállás egész évben üzemel. A szálláshely csak előzetes bejelentésre vehető igénybe. 29 fős szálláshely áll rendelkezésre a bakonybéli oktatóközpontokban áprilistól októberig, előzetes egyeztetés alapján.
- Kerékpár kölcsönzése: Salföldön a majorban 18 db kerékpár, Bakonybélben 4 kerékpár - csak a szálló vendégek részére - kölcsönözhető.

Állandó programok:

- április 22. Föld Napja - Nyílt Nap a BfNPI minden bemutatóhelyén
- május 10. Madarak és Fák Napja - Nyílt Nap a BfNPI minden bemutatóhelyén, évente változó helyszínnel vetélkedő iskolások részére
- május 24. Európai Nemzeti Parkok Napja - Salföld Természetvédelmi Major: A major életének megismerése, szellemi vetélkedő gyerekeknek, túra a kőtengerhez
- június 1. Környezetvédelmi Világnap - Nyílt Nap a BfNPI minden bemutatóhelyén
- július Terelő pásztorkutya bemutató Salföld majorban
- szeptember 17. „Hagyományörzés –Természetvédelem” - Balaton-felvidéki Nemzeti Park megalakításának emléknapja: Salföld Természetvédelmi Major
- szeptember 26. A turizmus világnapja - Nyílt Nap Kápolnapusztá Bivalyrezervátumban.
- Október 9. Gyaloglás világnapja – Nyílt Túra a Káli-medencében

Ezen felül tavasszal, nyáron és ősszel nyílt túra a Tihanyi-félsziget természeti értékei megismertetésére és családi délután a Belső-tó partján a Családi Szabadidő Parkban.

Évente két alkalommal az „Öreg fától az öreg fáig” nyílt túra keretén belül értékes erdővegetációk megismerésének lehetősége.

8.4. PR

		Megjelenés/részvétel száma a 2004 . évben	
		Írott	Elektronikus
Kiállítás, vásár		5	
Média	<i>helyi</i>	43	26
	<i>regionális</i>	19	12
	<i>országos</i>	53	8
Egyéb		38	
Honlap címe	www.bfnpi.hu		

Nagyon fontos az Igazgatóság arculatának kialakítása:

Üzenet: Feladataink, céljaink, a Nemzeti Park, mint megőrzendő természeti és kulturális érték, ökoturisztikai célpont, valamint a környezeti nevelés bázisa

Csatorna: Média (sajtó, TV, rádió) kiállítások, konferenciák, előadások, általunk szervezett fórumok, belső képzés, szóróanyagok, kiadványok (a nemzeti park emblémájával), Internetes honlap (www.bfnpi.hu), felügyelői egyenruha, látogatói viselkedési kódex, időszakosan megjelenő újság a Nemzeti Parkról, bemutatóhelyek, tanösvények.

Célcsoport: Helyi lakosok (konfliktuskezelés szempontjából is), látogatók, turisztikai intézmények, társhatóságok, kistérségi menedzserek, NGO-k, oktatási intézmények

Fontosabb események:

- Kápolnapuszta Bivalyrezervátum ökológiai bemutatóhely átadása.
- Somlón a Kitaibel tanösvény átadása.
- Tihanyban a Lóczy gejzírösvény mentén bemutató közzétár átadása.
- Zalaszántó Kotsy vízimalom bemutatóhely kialakítása.
- Tíz nemzeti park igazgatóság részvétele a Művészetek völgyében.
- Amerikai nagykövetség látogatása a Tihanyi-félszigeten.
- A Visegrádi Négyek környezetvédelmi miniszterei látogatása a Tihanyi-félszigeten.
- Eifel Nemzeti Park szakemberei látogatása.
- BfNP fotókiállítása Hollandiában.
- Tapolcai-tavasbarlang átvétele.

9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

Társhatóságaink többségével rendszeres, de legalább alkalomszerű volt a kapcsolattartásunk. Együttműködési megállapodást kötöttünk az illetékes rendőri, katasztrófavédelmi, vám- és pénzügyőr, valamint határőr szervekkel. Kiemelendő a Balatoni Vizirendészettel kötött megállapodásunk, melynek eredményeként rendszeres közös ellenőrzéseket tartunk a Balaton északi partján az engedély nélküli víziállások létesítése, horgászat, mederfeltöltés, nádvágás stb. ügyében. A légirendészettel történt kapcsolatfelvételünk eredményeként született megállapodások nagyságrenddel csökkentették az engedély nélküli sárkányrepüléseket, siklóernyőzéseket

A társhatóságok mellett a megyék más jelentős szervezeteivel is élő kapcsolatot alakítottunk ki, a Megyei Közgyűlések vezetése mellett immár egyes Bizottságok is rendszeresen megkeresnek, elsősorban a Natura 2000 kialakításához kapcsolódó kérdésekben.

A vadászkamara mellett tárgyévben már az ipar- és az agrárkamarával is sorra kerültek kötetlen hangvételű, adott témában (pl. Natura 2000) az álláspontok megértését és esetlegesen közelítését célzó egyeztető megbeszélések.

A Balatoni Halászati Rt. státuszának megváltozásából (a KvVM lett a tulajdonos) adódó új jellegű kapcsolat kialakulását kezdeményeztük, és több témában tartottunk közös megbeszéléseket, fórumokat (pl. Balatoni Halak Napja).

A „KÖRNYEZETKÍMÉLŐ SZŐLŐSGAZDÁK A BALATONÉRT” Egyesület munkájában való részvétel. Július 27-én volt egy összejövetele az egyesületnek, amelyen az ügyészségi vizsgálat folytán előállt helyzet következtében az egyesület javaslatunkra úgy döntött, hogy aktívabban kell részt venni a borvidékek életében, tehát a működést nem megszüntetni, hanem erősíteni kell. Ennek következtében új elnök jelölésére is sor került.

A VPOP Közép- és Nyugat-dunántúli Parancsnoksággal felújítottuk a korábban kötött együttműködési megállapodásunkat és értékeltük ez eddigi – eredményes – közös munkát.

A Zala, Somogy és Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságokkal a 2003. évben létrejött együttműködés értékelésére sor került.

A Balatoni Vizirendőrséggel közös terepbejárások történtek.

Az EU Natura 2000 hálózat témájában több tájékoztatókat, egyeztető megbeszéléseket tartottunk az érintett hatóságok, társadalmi szervezetek számára.

Több fórumon, egyeztető tárgyaláson (pl. Balaton partvonal rehabilitációs terv) is részt vett Igazgatóságunk, ahol minden esetben képviseltük a természet- és tájvédelmi érdekeket, felvázoltuk Igazgatóságunk elképzeléseit és lehetőségeit a vonatkozó témákban.

A Balatoni Civil Szervezetek Szövetségével több témában kezdtünk közös munkát, pl. Balatoni LIFE program, „Living Lakes” projekt.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködési szerződésben levő intézmények az oktatás és bemutatás terén:

Intézmény	Együttműködés tárgya
Illyés Gyula Általános és Zenei Iskola, Tihany	Közös szervezésű erdei iskola a Tihanyi-félszigeten
Veszprémi Alapítványi Általános és Művészeti Iskola – Homoki-Nagy István Környezet- és természetvédelmi oktatóközpont	Előadások tartása (éves programmal) a természetvédelemről, valamint a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkról.
Tapolca Városi Önkormányzat	Az Európai Unió LEONARDO DA VINCI programjának keretében a „Gyógy- és környezeti turisztikai képzés” elnevezésű szakképzési pilot project megvalósítása.
Veszprémi Egyetem Turisztikai Tanszék	Szakmai gyakorlatok, TDK és szakdolgozatokban való együttműködés.
Szent István Egyetem	Szakmai gyakorlatok, TDK és szakdolgozatokban való együttműködés.
Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrum Kht.	Környezeti nevelés kölcsönös segítésére.
ZALA-KART Térségi innovációs Társulás	Akkreditált „Ember és Környezet” pedagógus továbbképzés
Tihany Tourist	Ismeretterjesztés, oktatás terén.
MTA Limnológiai Kutatóintézet	A Balaton élővilágának megismerése, vízvizsgálata gyermekek részére.

10. Külföldi együttműködés

Az amerikai Olympic Nemzeti Parknál, illetve Igazgatóságunknál bekövetkezett vezetőváltások miatt a 2004. évben csak a korábbi együttműködési szándék megerősítésére került sor.

Az újonnan alakult németországi Eiffel Nemzeti Park munkatársai jártak nálunk tapasztalatszerző látogatáson nálunk. Ott egy erdészet alakult át természetvédelmi intézménnyé, amelynek egyik legfontosabb feladata a tűlevelű erdők lombosra cserélése és a bemutatás megszervezése.

A vajdasági Tartományi Természetvédelmi Igazgató szerzett ismereteket nálunk a vizes élőhelyek természetvédelmi kezelésével és a bemutatóhelyek üzemelésével, működtetésével kapcsolatban.

Kuti Csaba Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke megkereste Igazgatóságunkat a tavalyi évben, hogy legyünk együttműködő partnerek az Európai Régiók Gyűlése Centurio elnevezésű programjában. Ebből alakult ki Heli Halla-Aho finn projektvezetővel jó kapcsolatunk, akinek segítségével a lappföldi Pyhätunturi Nemzeti Park igazgatójával, Pertti Itkonen-nel ismerkedhetünk meg, egyelőre virtuálisan. Terveink szerint 2005. május 24-én Salföldön, az Európai Nemzeti Parkok Napján mutatjuk be az addigra már Pyhä-Luosto Nemzeti Parkká bővült területet.

11. Ellenőrzés

No.	Ellenőrzést elrendelő szervezet	Ellenőrzést végző szervezet	Típusa/célja	Fontosabb megállapítások, intézkedések rövid ismertetése
1	KvVM miniszter	KvVM Ellenőrzési Önálló Osztály	Témavizsgálat, KAC ellenőrzés	Jegyzőkönyv készült. A vizsgálat nyomán Csopak székház ügye rendeződött
2	KvVM miniszter	KvVM Ellenőrzési Önálló Osztály	Témavizsgálat, Pro Natura Kft. bérleti szerződés vizsgálata	Jegyzőkönyv készült. A felelősségről tesz megállapításokat.
3	BfNPI	Munkavédelmi felügyelő	Tűzvédelmi ellenőrzés	Rendben lezajlott, az oktatásról, ellenőrzésről jegyzőkönyv készült.
4	Magyar Vállalkozásfejlesztő Kht.	MÁK, MVF. Kht.	Kápolnapuszta bivalyrezervátum SzT-2002-TU-12-02-05-2 számú pályázat	Tételes jegyzőkönyv készült. Intézkedés történt a forrás utalásáról. (megtérült: 2005.02.07.)
5	ÁSZ	ÁSZ Veszprém megyei kirendeltsége	Kincstári vagyon kezelésének és nyilvántartásának ellenőrzése (U-16-14)	A jegyzőkönyv még nem készült el. A bérbe adott szürkemarhák helyes nyilvántartásának megállapítása.
6	TÚZOLTÓSÁG	Badacsonytomaj Tűzoltóság	Tűzvédelmi ellenőrzés Salföldön	Rendben minden, jegyzőkönyv készült.
7	BfNPI	Munkavédelmi felügyelő	Munkavédelmi ellenőrzés a BfNPI telepein (pl. Tihany, Salföld)	Rendben minden, oktatásról és az ellenőrzésről jegyzőkönyv készült.
8	Magyar Juhtenyésztők Szövetsége	Magyar Juhtenyésztők Szövetsége	Rackabárányok mérése, ellenőrzése	Tételes felmérés, jegyzőkönyv készült.

9	OMMI	OMMI	Tenyészállatok ellenőrzése	Tételes felmérés, jegyzőkönyv készült.
10	Veszprém Megyei Ügyészség	Veszprém Megyei Ügyészség	Szakhatósági tevékenység ellenőrzése (2003. július és 2004. júniusi közötti iratok)	A jegyzőkönyv még nem készült el.

A belső ellenőrzés a kialakított belső ellenőrzési terv szerint folyt, programot a külső, belső ellenőrzés végrehajtotta. A feladatot - vállalkozói szerződéssel – a 2002. évóta látja el Igazgatóságunknál egy okleveles könyvvizsgáló. A 2004. év során FEUVE rendszer kialakításának legfontosabb lépései megvalósultak. Kockázatelemzéssel kiválasztásra kerültek a legfontosabb ellenőrzési témák és célok. 7 ilyen témát választottunk, a gazdálkodás és kutatás témakörében és ezek számvitelre való hatásában. A témák vizsgálata során a kormányrendeletben szereplő formai adatgyűjtések és mappa kialakítások megtörténtek. Az ellenőrzési nyomvonal és a kockázatelemzés elkészült.

A 2004. évben külső ellenőrző szervezet átfogó vizsgálatára és felügyeleti ellenőrzésre nem került sor. A részvizsgálatokon kisebb hiányosságok felszínre kerültek, elsősorban a nyilvántartás kapcsán, de ezeket Igazgatóságunk, azóta kijavította. Az Ász vizsgálatának nem az Igazgatóság volt az alanya, hanem a KVI és nálunk az adatszolgáltatást és a nyilvántartások vezetését vizsgálták. Első megállapításként a tulajdonosi jogokat gyakoroló KVI részéről komolyabb tulajdonosi ellenőrzést várnak el. Az Igazgatóságunknál csupán a bérbe adott 157 db szürke marha helyes mérlegbe állítása kapcsán adtak javaslatot. Ezt betartva az állományt a 2004. évi mérlegben a hosszú lejáratú követelések közé könyveltük át.

12. Fontosabb célkitűzések a következő évre

Védett természeti terület hálózat kialakításának folytatása

- Kerka- és Mura-menti TK-k védetté nyilvánítás lezárása.
- Az Alkotmánybíróság döntésének megfelelően a lapterületek újbóli áttekintése, és a védelmet elrendelő határozatok szakmai megalapozása
- A Hévízi-tó TT tervezett bővítés lezárása

Kezelési tervek, természetvédelmi tervek kidolgozása

- BfNP II-es üteme, Uzsi csaraboserdő TT természetvédelmi kezelési tervének jogszabály előkészítő tárgyalásainak, egyeztetéseinek befejezése, a terv felterjesztése.
- A Magas-Bakony Tájvédelmi Körzet elkészült természetvédelmi kezelési tervének egyeztetése, felterjesztése.
- Somlóvásárhelyi Holt-tó TT és Tapolcafői láprét TT természetvédelmi kezelési tervének jogszabály előkészítő tárgyalásainak, egyeztetéseinek levezetése, a terv felterjesztése.
- Marcal-menti tervezett TK természetvédelmi kezelési tervének jogszabály előkészítő tárgyalásainak, egyeztetéseinek levezetése, a terv felterjesztése.

Vagyonkezelői jog megszerzése, földterületek ingatlan-nyilvántartási rendezése

- Birtokügyi stratégia kidolgozása: azon területek felmérése, melyeknél különösen indokolt lehet a vagyonkezelői jog megszerzése; a vagyonszerzéshez szükséges lehetséges pénzforrások felmérése.

- A Kincstári Vagyoni Igazgatósággal a vagyonkezelői jog kijelölésével kapcsolatos problémák megszüntetése érdekében javaslat kidolgozása annak érdekében, hogy az Állam javára megvásárolt területek ingatlan-nyilvántartási bejegyzése zökkenőmentes legyen.
- Területcsere megvalósítása a tihanyi Önkormányzattal, az Európa Diplomás területen látogatóközpont kialakításához szükséges telek megszerzése érdekében, a KVI helyi szervezetének bevonásával. A csereként szóba jöhető területek felmérése.

Vagyongazdálkodás

- Valamennyi saját kezelésű és használatú, támogatásra jogosult mezőgazdasági ingatlan lejelentése, illetőleg pontosítása (MEPAR szerint)
- Az FVM által a 2005. évben meghirdetett gyep; biológiai alapok; NAKP és tenyészállat támogatásokhoz kapcsolódó pályázatok elkészítése.
- Az állattartó telepek működésének javítása, felügyelete. A környéki-tavi majorban növénykistálló takarmánytároló és gépszín kialakításának befejezése. (BfNPI 6 éves fejlesztési terv 14. pont)

Vadgazdálkodás

- Vadvédelmi kerítések folyamatos karbantartása, ellenőrzése a Kis-Baltoni Vadgazdálkodási Egység területén.
- Az Igazgatóság vadgazdálkodási egységeiben a vadgazdálkodási létesítmények állapota felülvizsgálata, javítások, hiánypótlások elvégzése, új létesítmények készítése.

Erdőgazdálkodás, az erdők természetvédelmi funkciójának erősítése

- A készülő új körzeti erdőtervek természetvédelmi előírásainak összeállítása, egyeztetés a tervezőkkel, gazdálkodókkal. A nemzeti park igazgatóságok eljárásrendjének felülvizsgálata a körzeti erdőtervezésben való részvételben.
- A saját kezelésű erdőterületekre - ahol nem történt meg - a gazdálkodói nyilvántartásba vételének kérelmezése.

Természetvédelmi kezelés és fejlesztés, élőhely- és tájrehabilitáció

- Az Európa Diplomás területtel kapcsolatos tennivalók:
  - kapcsolatfelvétel más Eu. Diplomás területek kezelőivel, tapasztalatcsere,
  - további bemutatási lehetőségek feltárása, a sétaút továbbfejlesztésének, további forráskúpok, egyéb objektumok csatlakoztatásának megtervezése
- Az Igazgatóság kezelésében lévő (saját kezelésű és bérbe adott) értékes területei ökológiai állapotának nyomon követése a kezelés függvényében.
- Balatonederics és Szigliget láprétegeinek élőhely-rekonstrukciója. Esetleges LIFE pályázat előkészítése.

Védett területekkel kapcsolatos ingatlan-nyilvántartási feladatok

- Az ex lege védett lápok ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének feltérképezése, erről térképi adatbázis létrehozása.
- Az ex lege védett lápok ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez szükséges hatósági eljárás lefolytatásához – igény szerinti – szakmai segítség nyújtása az illetékes KTVF szakembereinek.

A Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program területének növelése

- FVM által meghirdetendő nőivarú tenyészállat-, gyep-, biológiai alapok, NAKP pályázatok benyújtása.

Természeti értékek és területek felmérése

- Fokozottan védett és védett növényfajok aktuális Veszprém megyei elterjedése: pl. házi berkenye, adriai sallangvirág, sárga lilium, medvefű kankalin, mocsári kardvirág
- előfordulási helyeinek monitorozása.
- Zala megyei értékkataszter Észak-Zalai fejezet folytatása.

- Természetvédelmi célú monitorozás (NBMR + egyéb)
- A Kis-Balatonon folyó monitorozó-kutató tevékenység koordinálása, felügyelete és részvétel a programokban.
- Telepesen fészkelő, illetve fokozottan védett madarak védelme: Szinkron megfigyelések, fészekellenőrzés, stb.

Természetvédelmi kutatások

- Az „A vízszint változásának hatása a Balaton ökológiai állapotára” című program koordinálása, a Balatonon végzett rendszeres (havonkénti) vízimadár és partimadár állomány felmérés (teelő, vonuló madárfajok). A Balatonon tartózkodó sirályok és parti madarak állományváltozásának nyomon követésére a vízimadár-számlálás a tavaszi és a nyári hónapokban. A Balaton parti öv nádi énekesmadarainak monitorozása. Bütykös hattyú állományfelmérés havonkénti adatgyűjtéssel a Balatonon.

Kapcsolattartás, az önkormányzatok és a társadalmi szervezetek bevonása a természetvédelmi feladatok ellátásába

- Együttműködési megállapodás kidolgozása a Bakonyi Barlangi Mentőszolgálattal, részvétel és felügyelet a mentőgyakorlatokon.

Általános tájvédelem és az egyedi tájértékek kataszterezése, védelmük biztosítása

- Védett területeken a természeti értékek és területek fényképfelvételéhez megkezdése a tájhasználatot elősegítő szakmai munka dokumentálásához, valamint a szakértők és egyéb ügyfelek megfelelő tájékoztatásához.
- A Nivegy-völgyi Tagyon, Szentantalfa és Szentjakabfa egyedi tájértékeinek felmérése.

Védett és veszélyeztetett fajok állományainak megőrzése, fajvédelmi programok

- Odútelep létrehozása és a foglалások nyomon követése a védett területek minden örkerületében.
- Kis-Balatonon védett állatok (nyári lúd stb.) kártételét megelőző szántóterület bevetésének megszervezése saját vagyongkezelésű területen.
- Északi pocok fajvédelmi programjának véglegesítése, a program végrehajtásához kapcsolódó LIFE pályázat kidolgozása.

Barlangok és földtani-felszínalaktani értékek megőrzése

- A közhiteles barlangkataszter folyamatos kiegészítése, az elkészült adatok helyszíni ellenőrzése, a szükséges adatkiegészítések felvétele. A folyamatban lévő, fokozottan védett barlangok térképezési munkálatok — illetve a Tapolcai-tavasbarlang és a Lóczy-barlang esetében a geodéziai felmérés — koordinálása, felügyelete, a leadott munkák ellenőrzése.
- A KvVM TvH Barlangtani és Földtani Osztálya által koordinált forrás- és víznyelőkataszter munkálatainak koordinálása, konzultáció a külső megbízottakkal, a leadott munkák ellenőrzése, átvétele. Szükség és lehetőség esetén személyes részvétel a felmérésekben.

Természetvédelmi információs és nyilvántartási rendszerek fenntartása, fejlesztése

- A kis-balatoni térinformatikai rendszer megvalósításával kapcsolatos feladatok.
- A BfNPI Természetvédelmi Információs Rendszer kialakítása.

EU Natura 2000 hálózat kialakítása, VKI

- EU Madárvédelmi és Élőhely-védelmi Irányelv és VKI hatálya alá tartozó területekkel kapcsolatos feladatok.

Ökoturizmus koncepciójának kidolgozása, a szolgáltatások javítása, a turizmus színvonalának emelése

- A zalaszántói Kotsy vízimalom bemutatóközpontjának eredményes működtetése.

Védett természeti területek bemutatása, ismeretterjesztés

- Tapolcai Tavasbarlang első felújítása a bemutatás színvonalának emelése érdekében. Vizes blokk felújítás, fertőtlenítő meszelés, eszközök karbantartása.
- Hegyestű feljáró lépcsők karbantartása és javítása a balesetveszély elhárítása érdekében. A feljáró út vízelvezetőinek karbantartása.
- Kápolnapuszta ökológiai bemutatóhely és Zalaszántó Kotsy vízimalom népszerűsítése.
- Bekapcsolódás a Balaton-felvidék természetvédelmével kapcsolatos országos és regionális vetélkedők lebonyolításába.

Természetvédelmi „Jeles Napok” megrendezése

- Föld Napja alkalmából Csopak székház átadó ünnepségének megszervezése
- Szigligeti Kamon-kő tanösvény kivitelezésének befejezése és az átadás megszervezése.
- Környezeti nevelés, oktatás, szemléletformálás, PR
- Nyári táborok megszervezése a Bakonybéli oktatóközpontban. A Bakonybéli Erdőismereti Oktatóbázis működtetésének koordinálása, természetismereti programjaiban való szakmai koordinálás.

Kiadványok, honlap elkészítése, folyamatos aktualizálása

- A Balaton-felvidék természeti értékei c. sorozat folytatásának megszervezése.
- Az Igazgatóság angol nyelvű honlapjának aktualizálása.
- A Nemzeti Park megjelenésének figyelése az Interneten, a szükséges módosítások, javítások kezdeményezése.

Az Igazgatóság feladatainak ellátásához szükséges fejlesztések (beruházás, felújítás)

- Az Igazgatóság új csopaki székhelyén épülő központi épületek beruházás műszaki átadás-átvételi eljárásának lebonyolítása és garanciális munkáinak szervezése.
- Az Igazgatóság csopaki központi létesítményei 2005. évi fenntartási, működtetése munkáinak koordinálása (az épületek üzemeltetése, a meglévő épületek felújítási, karbantartási munkáinak szervezése, a fenntartási számlák kollaudálása, az ingatlanon átfolyó patak jogi határainak rendezése).
- Az Igazgatóság új csopaki székhelyén lévő „B” épület tervezői művezetése, folyamatos kapcsolattartás a kivitelezővel
- A csopaki „B” épület belső berendezésének bútorozása és kivitelezése, a munkafolyamat koordinálása

Őrszolgálat

- Hatósági tábla katalógusok aktualizálása, ex lege értékek kitáblázása lehetőségének vizsgálata, táblalábak legyártatása, fokozottan védett területek kitáblázása a kiegészítő táblákkal.
- Kis-Balaton fokozottan védett területeinek fokozott ellenőrzése, módszerek kidolgozása, akció szerű ellenőrzések megszervezése.